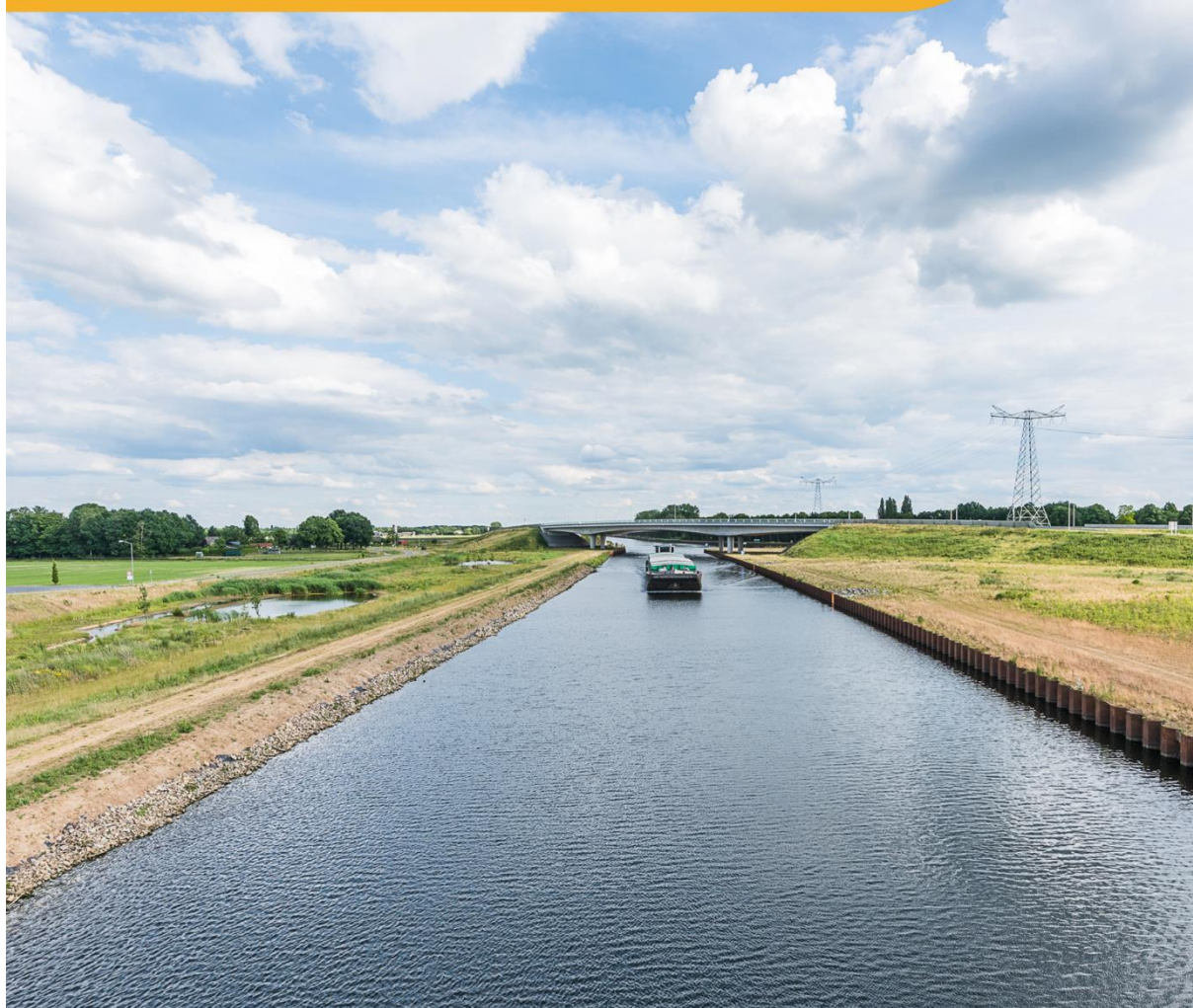

Voorjaarsnota 2024-2028 Sint-Michielsgestel

Voorjaarsnota 2024-2028 Sint-Michielsgestel

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Leeswijzer	5
Financiële doorkijk.....	6
Programma Duurzaamheid.....	8
Autonome ontwikkelingen	8
Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma.....	9
Financiële gevolgen	13
Programma Sociaal domein	14
Autonome ontwikkelingen	14
Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma.....	16
Financiële gevolgen	22
Programma Leefomgeving	24
Autonome ontwikkelingen	24
Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma.....	28
Financiële gevolgen	34
Programma Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	36
Autonome ontwikkelingen	36
Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma.....	38
Financiële gevolgen	44
Programma Ruimtegevend bestuur	46
Autonome ontwikkelingen	46
Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma.....	50
Financiële gevolgen	54
Uitwerking financiële gevolgen	56
Kaders financiële uitgangspunten.....	60
Investerings.....	61
Voortgang taakstellingen	62
Bijlage 1: Circulaire gemeentefonds	63

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2024 van Sint-Michielsgestel. Deze nota presenteren we onze ambities en plannen voor de komende jaren. Daarnaast geven we een overzicht van de huidige stand van zaken binnen onze gemeente, om zo een beeld te schetsen van waar we nu staan en welke stappen we moeten nemen om onze doelen te bereiken.

De Voorjaarsnota is een document dat richting geeft aan ons beleid en onze activiteiten. Het is onze visie op toekomstige uitdagingen en kansen, terwijl we tegelijkertijd onze prestaties en voortgang tegen het licht houden.

Spaarpotten gevuld

Vorig jaar, toen we de Najaarsnota presenteerden, gaven we al aan dat we spaarzaam moesten zijn met extra wensen, omdat we voorzagen dat er nog veel grote uitgaven aan zouden komen. Dat blijkt ook zo te zijn. Wat we aan zagen komen, is werkelijkheid geworden. Deze Voorjaarsnota is er de weerslag van. In een aantal stappen hebben we afgelopen jaren onze spaarpotten gevuld. Daarmee hebben we nu de middelen beschikbaar om, ondanks de financiële perikelen vanuit het Rijk (gemeentefonds), toch de dingen te doen die we met elkaar belangrijk vinden.

Inmiddels is bekend dat de opschalingskorting afgeschaft wordt. Dat scheelt onze gemeente ruim € 8 ton per jaar. Uiteraard zijn we er heel blij mee dat het Rijk die keuze al gemaakt heeft. Toch is er ook een maar. We hebben nog steeds een gat van ruim € 2 miljoen per jaar door minder inkomsten vanuit het Rijk vanaf 2026. Goed nieuws vanuit Den Haag op dat vlak zou voor onze gemeente dan ook meer dan welkom zijn.

Ambities voor komende jaren

Ondanks het nog steeds onzekere financiële vooruitzicht heeft het college ambities voor de komende jaren. We willen investeren in zaken die onze gemeente echt nodig heeft. Denk aan woningbouw: huur, koop, maar ook flexwoningen om sneller het tekort aan betaalbare woningen te kunnen oplossen. Ook zijn er grote investeringen in het vooruitzicht in de openbare ruimte, zoals voor groen, onderhoud van wegen, rioleringen en het landelijk gebied. Ook duurzaamheid, van energie-opwek tot klimaatadaptatie, blijft een van onze speerpunten.

Op sociaal gebied blijven we inzetten op een betere dienstverlening aan inwoners met vroegsignalering en hulpverlening vanuit één loket. We zien dat deze aanpak werkt en voor onze inwoners de weg naar de juiste ondersteuning echt makkelijker maakt.

Omdat we willen blijven inzetten op de leefbaarheid van de gemeente, zullen we ook op het gebied van maatschappelijk vastgoed moeten investeren. Binnen- en buitensportaccommodaties moeten op verschillende plekken aangepast worden, van Irene en BMC tot sporthal De Run. Voor de toekomst van onze jeugd moeten we ook op het gebied van onderwijshuisvesting de portemonnee trekken. Omdat de bouwkosten flink gestegen zijn, is de raming voor de Bolster en het Elde College aangepast. Op het gebied van recreatie en toerisme willen we stappen zetten, daar zien we kansen.

Op sociaal gebied blijven we inzetten op een betere dienstverlening aan inwoners met vroegsignalering en hulpverlening vanuit één loket. We zien dat deze aanpak werkt en voor onze inwoners de weg naar de juiste ondersteuning echt makkelijker maakt.

Onzekerheid vanuit het Rijk

Tot slot zijn we ook niet blind voor de gevolgen van deze ambities. We hebben deze Voorjaarsnota opgesteld met de kennis van waar we nu staan. Tegelijkertijd weten we dat een aantal ontwikkelingen dat op ons afkomt groot is en blijft. Daarnaast blijft de onzekerheid vanuit het Rijk. Op het moment van aanbieden van deze nota was er immers wel een akkoord op hoofdlijnen gepresenteerd, maar een gedetailleerdere uitwerking ontbreekt nog.

Toch is deze Voorjaarsnota wel een belangrijke bouwsteen voor de komende Begroting en de Najaarsnota. We zullen de ontwikkelingen bij het Rijk nauwlettend in de gaten houden en meenemen in de afwegingen bij de Begroting en de Najaarsnota. Waar nodig zullen we temporiseren, omdat een van de uitgangspunten van ons Bestuursakkoord is dat we een financieel gezonde gemeente zijn én blijven.

We nodigen u uit om deze Voorjaarsnota door te nemen en samen met ons te werken aan een leefbare, toekomstbestendige gemeente. Voor nu, voor later en voor elkaar.

Sint-Michielsgestel, 13 juni 2024
Het college van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

Opbouw Voorjaarsnota

De Voorjaarsnota bestaat uit de volgende onderdelen, te weten

- autonome ontwikkelingen,
- rapportage van de voortgang van beleid,
- kaders voor de nieuwe begrotingsperiode 2025-2028,
- voortgang van de uitwerking van het bestuursakkoord,
- nieuwe ontwikkelingen,
- gevolgen van de meicirculaire 2024 en
- dekkingsmaatregelen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

In het eerste hoofdstuk is een financiële samenvatting opgenomen van de nu voorgestelde begrotingsmutaties met een toelichting op de voortgang van de met de Najaarsnota 2023 genoemde majeure ontwikkelingen.

In de daaropvolgende hoofdstukken komen de 5 programma's aan bod die u ook terugvindt in de begroting. Per programma geven we een overzicht van de autonome ontwikkelingen en gaan we in op wat de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma is en welke ontwikkelingen daarmee samenhangen.

De stand van zaken van het uitvoeringsprogramma is uitgedrukt in een kleur, te weten:

- blauw = afgerond;
- groen = loopt volgens planning;
- oranje = loopt met een beperkte vertraging;
- rood = nog niet gestart of loopt met een grote vertraging.

Indien de planning is aangepast, heeft het kruisje in de tabel een rode kleur.

De samenvattende financiële ontwikkelingen staan in tabellen aan het eind van ieder hoofdstuk. Het totaal financieel overzicht, inclusief de gevolgen hiervan voor het begrotingsbeeld en de reservepositie staan in het hoofdstuk Uitwerking financiële gevolgen. Ten slotte vindt u in deze Voorjaarsnota een toelichting op de meicirculaire 2024. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in deze nota.

Na vaststelling van deze Voorjaarsnota gaan we aan de slag om de begroting 2025-2028 samen te stellen. De behandeling van de begroting 2025 is gepland op 7 november 2024.

De financiële gevolgen van deze Voorjaarsnota verwerken we met de 6e wijziging van de meerjarenbegroting 2024-2028.

Financiële doorkijk

Ontwikkeling begrotingssaldo

Als startpunt voor de bepaling van de financiële positie van onze gemeente gaan we uit van het begrotingssaldo na verwerking van de begrotingsmutaties vanuit de Najaarsnota 2023 en begrotingswijzigingen die nadien zijn voorgelegd met gevolgen voor het begrotingssaldo.

Op basis van de voorgestelde begrotingsmutaties vanuit deze Voorjaarsnota inclusief de gevolgen van de meicirculaire gemeentefonds en dekkingsvoorstellen zien we de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Ontwikkeling begrotingssaldo x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Begrotingssaldo, als startpunt	268,9	79,8	161,4	1.065,3	1.240,4
Voorgestelde begrotingsmutaties:					
• Autonome ontwikkelingen	-709,1	-430,8	-547,1	-527,7	-625,9
• Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
o Majeure en overige ontwikkelingen	-999,0	-2.503,4	-2.825,0	-3.244,1	-3.523,2
o Inkomsten/dekkingsvoorstellen	1.746,9	2.757,0	3.325,2	3.269,8	3.281,2
• Aanvullend resultaat meicirculaire 2024	548,0	61,3	-114,7	-154,3	-60,6
Begrotingssaldo na Voorjaarsnota	855,7	-36,1	-0,2	409,0	311,9
	overschot	tekort	tekort	overschot	overschot

Voortgang majeure ontwikkelingen

In de Najaarsnota 2023 hebben we een aantal majeure ontwikkelingen geschetst, waarvan op dat moment het financiële effect nog niet bekend was. Deze ontwikkelingen zijn inmiddels verder gebracht en voor een deel ook vertaald in deze Voorjaarsnota. Op onderdelen is de planvorming echter nog niet zo ver dat een goede financiële vertaling al mogelijk is. Daarnaast zijn er door diverse lokale of landelijke ontwikkelingen nieuwe majeure ontwikkelingen te benoemen. Daarom nemen we u mee langs een aantal majeure ontwikkelingen die nog op ons afkomen, maar op dit moment nog onvoldoende financieel vertaald kunnen worden.

In de Najaarsnota spraken we over de volgende majeure ontwikkelingen: Mobiliteitsplan, Versnelling Fietsplan, Meerjareninvesteringsplanning Groen, Vastgoed op orde, Accommodatiebeleid en Integraal Huisvestingsplan 2024.

Voor de eerste 3 onderwerpen geldt dat in deze Voorjaarsnota, vooruitlopend op definitieve vaststelling van de plannen door de raad een extra investeringsbedrag met bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in verband met de investeringen die hiervoor moeten worden gedaan.

Voor Vastgoed op orde geldt dat de basis steeds beter op orde komt. Vrijwel alle contracten zijn goed geregistreerd en de afspraken over en weer zijn of worden geactualiseerd. Het onderzoek naar verduurzaming van het vastgoed loopt, maar is nog onvoldoende gevorderd om concreet vertaald te worden. Hierbij moeten naast de investeringen ook de te realiseren energiebesparingen per object beter in kaart worden gebracht. Het accommodatiebeleid is onderdeel van het project Vastgoed op orde en zal naar verwachting in het najaar aan de raad worden aangeboden. Vooruitlopend op de vaststelling hiervan is een aantal investeringen reeds in deze Voorjaarsnota opgenomen (Sporthal De Run, BMC De Brand). De volledige financiële impact van de herziening van het accommodatiebeleid zal eind 2024, begin 2025 duidelijk zijn. Daarnaast zijn wij in afronding van het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) sportaccommodaties. Vooruitlopend hierop stellen we een

voorziening in voor groot onderhoud en zijn vervangingsinvesteringen sportvelden opgenomen.

Het integraal huisvestingsplan 2024 wordt nu opgesteld in samenspraak met de betrokken partijen / schoolbesturen. Deze zal in het najaar aan de raad worden aangeboden. Omdat nu nog onvoldoende duidelijk is welke concrete oplossingsrichtingen worden voorgesteld is het lastig om nu al een financiële doorvertaling te maken. Daarom blijft dit onderwerp op het lijstje met majeure ontwikkelingen staan. Voor de projecten die in het eerder IHP concreet benoemd stonden en reeds besluitvorming heeft plaats gevonden is al eerder een financiële doorvertaling gemaakt. Middels deze Voorjaarsnota wordt aan uw raad voorgesteld deze zo nodig bij te stellen.

Daarnaast lopen de gesprekken over de opening van De Stek in Gemonde langer door dan verwacht. In het najaar komen we (al dan niet via de Najaarsnota) terug op de accommodatie-gebonden kosten voor De Stek en dan zal indien nodig de begroting hierop worden aangepast.

Binnen het sociaal domein spelen diverse ontwikkelingen, te denken valt aan het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd (LHA). Deze akkoorden worden nu op landelijk, regionaal en lokaal niveau verder uitgewerkt. Als gemeente Sint-Michielsgestel spelen we hier een actieve rol in, binnen de (sub)regio dragen we verantwoordelijkheid voor de (sub)regionale transformatie binnen het IZA. lokaal hebben we samen met betrokken partners een plan opgesteld dat nu tot uitvoer wordt gebracht binnen de kaders van het GALA. We willen ook de LHA projectmatig aan gaan pakken – dit bovenop separate projecten die we nu al tot uitvoer brengen maar passen binnen de bedoelingen van de LHA. De beweging die wordt ingezet is telkens een verschuiving van het medisch naar het sociaal domein en binnen het sociaal domein van specialistische ondersteuning naar het voorliggend veld. De komende jaren zal duidelijker worden hoe deze beweging ook financieel vertaald kan worden in onze gemeentebegroting.

Volledige verwerking van de majeure ontwikkelingen leidt ertoe dat het begrotingsbeeld negatiever zal zijn dan nu het geval is. Tegelijkertijd is vaak nog onvoldoende duidelijk welke impact deze ontwikkelingen hebben op onze begroting. Dat is ook de reden waarom het college terughoudend is omgegaan met het opnemen van deze ontwikkelingen in deze Voorjaarsnota.

Met deze Voorjaarsnota wordt een aantal gewenste ontwikkelingen in de begroting opgenomen waardoor, ondanks de beschikbare ruimte, het begrotingssaldo vanaf 2027 aanzienlijk beperkt is ten opzichte van het eerdere beschikbare saldo. Ook wordt een deel van onze reservepositie ingezet. Hierdoor neemt de financiële ruimte voor toekomstige ontwikkelingen af.

Programma Duurzaamheid

Autonome ontwikkelingen

Plattelandsvernieuwing

Ruimte voor Ruimte gelden

In 2023 zijn er binnen de gemeente Sint-Michielsgestel 17,66 ruimte voor ruimte-titels (RvR) ingezet. Op basis van de overeenkomst met de provincie Noord-Brabant hebben we hiervoor een bedrag ontvangen voor de kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied. Onderdeel van deze vergoeding is de RvR-ontwikkeling aan de Halderse Akkers waar vanuit de reserve Plattelandsvernieuwing een voorschot is uitgekeerd, dit bedrag storten we terug in de reserve.

De overgebleven gelden zetten we in voor kwaliteitsverbetering van het buitengebied en worden verantwoord onder het Programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit, dat we later dit jaar aan de raad aanbieden (zie pagina 10).

Afval

Afval

Ook in 2024 nemen de kosten van afvalinzameling en verwerking toe, al is de stijging wel minder dan vorige jaren. Ondanks deze stijging van de kosten en het al verlaagde tarief verwachten we ook in 2024 een storting in de voorziening afval te kunnen doen. In lijn met afspraken met de raad zullen we daarom bij de begrotingsbehandeling voorstellen doen om de afvalstoffenheffing te verlagen.

Een betere gescheiden inzameling zorgt voor een verschuiving van kosten van restafval naar andere, gescheiden stromen. Daarnaast zorgen hogere tarieven voor meer inkomsten bij onze milieustraat Schijndel.

We zijn in april 2024 gestart met het inzamelen van medisch afval in een aparte route. Voor de plaatsing van een nieuw inzamelsysteem bij hoogbouw- en verzamellocaties starten we met de informatieronde en de inspraakprocedure in de periode mei-juni. We verwachten de eerste plaatsingen in het najaar van dit jaar te realiseren.

Riolering

Onderzoek hydraulisch functioneren rioolsysteem Berlicum/ Middelrode

Het rioolstelsel in Berlicum en Middelrode is complex en kent capaciteitsproblemen die lokaal leiden tot (water)overlast. Uit steekproeven is gebleken dat de huidige gegevens onvoldoende zijn om de oorzaak goed in beeld te krijgen. Nader hydraulisch onderzoek is noodzakelijk. De kosten van dit onderzoek bedragen € 63.000 en worden gedekt uit de voorziening riolering (gesloten financiering).

Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma

Voortgang uitvoeringsprogramma

Algemeen

Het programma Duurzaamheid kent 3 pijlers: energieopwek, warmtetransitie en klimaatadaptatie. Voor deze pijlers is een strategie uitgewerkt en een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het merendeel van de acties loopt op koers.

Volgens de afspraken in de Regionale Energiestrategie (RES) zijn projecten voor duurzame opwek uiterlijk in 2025 planologisch vergund en in 2030 gerealiseerd. Maar de huidige beperkingen in het elektriciteitsnet (netcongestie) zorgen voor extra uitdagingen om dat ook waar te kunnen maken. De tenders zonneparken zijn afgerond en de ruimtelijke vergunningaanvragen dienen we binnenkort in. De nieuwe koers van het Rijk, die terughoudender is over zonneparken in het buitengebied, krijgt ook een vertaalslag in het Provinciaal Omgevingsplan. Overigens gaan we ook de mogelijkheden van 'Zon op dak' opnieuw verkennen, vanwege onzeker beleid vanuit de energieketen.

Ook bij het uitvoeringsprogramma warmtetransitie is er een aanvullende uitdaging omdat door recente juridische uitspraken een Soorten Management Plan nodig is om uitspraken te kunnen doen over het al dan niet verstoren van de biodiversiteit. We zijn samen met de Provincie gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van dit plan.

De grote maatschappelijke transitie zoals duurzame energie, water, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, landbouwtransitie leggen allemaal een claim op het buitengebied en concurreren met elkaar. Een integrale programmatische regionale aanpak van een vitale plattelandontwikkeling is noodzakelijk om de gestapelde ambities en doelstellingen te kunnen realiseren.

Klimaatadaptatie

De klimaatadaptatiestrategie hebben we in 2023 vertaald in een uitvoeringsprogramma. Het Waterschap is bereid om in de vorm van cofinanciering een bijdrage te leveren. Voor de periode 2023-2027 houden we rekening met een netto bijdrage van de gemeente van € 0,8 miljoen terwijl de raming sluit op € 1 miljoen. Vanaf 2026 houden we voorsnog rekening met een aanvullende bijdrage van € 100.000. We zullen de komende periode op zoek gaan naar aanvullende dekkings- en cofinancieringsmiddelen.

Zonnepark

Voor opwek van duurzame elektriciteit is ervoor gekozen om in twee fasen een tender uit te zetten voor een zonnepark. In december 2022 is de eerste tender van 10 hectare uitgezet. Na de zomer van 2023 zijn de omgevingsdialogen voor de eerste fase gestart. De omgevingsdialogen voor de tweede fase starten we conform besluit van de raad na de evaluatie van de eerste fase.

Verduurzaming gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed

Op het vlak van energiebesparing is, onder andere, gewerkt aan verduurzaming van het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. Dit nemen we mee in het accommodatiebeleid dat we naar verwachting eind dit jaar aan de raad voorleggen. Ook zijn we gestart met de ontwikkeling van een uitvoeringsprogramma warmte.

Voor circulaire economie verwachten we eind dit jaar samen met een brede vertegenwoordiging uit de samenleving te starten met een verkenning naar de mogelijkheden voor beleid voor circulair bouwen.

Soorten Management Plan

Voor grootschalige isolatiemaatregelen en woningbouwontwikkelingen is het opstellen van soortenmanagementplan (SMP) noodzakelijk en wettelijk verplicht. Dit is een biodiversiteitsplan voor de hele gemeente op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek. Het geeft kaders hoe wij hoe wij met beschermde planten en diersoorten omgaan. De kosten hiervan ramen we op € 250.000. Hiervoor komt mogelijk een provinciale subsidie beschikbaar van circa € 150.000. Wij nemen een eenmalige bijdrage op van € 100.000.

Vitale plattelandsontwikkeling

In aansluiting op het onder de Nationale Omgevingsvisie (NOVEx) vallend Nationaal Programma Landelijke gebied (NPLG) heeft de provincie het Brabants Programma Landelijke Gebied (BPLG) opgesteld en hebben wij in onze Omgevingsvisie 2024 ook de programmatische aanpak van vitale plattelandsontwikkeling aangekondigd. Voor 2024 hebben we hier middelen voor vrijgemaakt. In het landelijke gebied komt een opeenstapeling van ambities en noodzakelijke transitie samen op het terrein van o.a. stikstof, bodemwaterkwaliteit, landbouw, natuurontwikkeling, energie en woningbouw aan de randen van het stedelijk gebied. Dit programma is ook noodzakelijk om kans te maken op vrijkomende rijks- en provinciale middelen voor cofinanciering.

Ook start vanuit de regiodeal een gebiedsgerichte aanpak Dommelvallei die ook het grondgebied van Sint-Michielsgestel omvat. Voor de opstart en uitvoering van het programma hebben we aanvullend personele capaciteit en kwaliteit nodig. Dit geldt ook voor de in het college-uitvoeringsprogramma opgenomen wens om keukentafelgesprekken te voeren met de ca. 120 stakeholders in het buitengebied.

Hiervoor maken we structureel € 50.000 vrij.

Uitvoering van het programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit

Het programma Natuur, Landschap en Biodiversiteit is door de raad vastgesteld en de daarin opgenomen maatregelen gaan we uitvoeren, zoals de realisatie van ecologische verbindingzones. Voor de uitvoering van de maatregelen moet personele ondersteuning georganiseerd te worden. Voor deze ondersteuning is voor 2025, 2026 en 2027 jaarlijks € 25.000 (1/4 fte) nodig, samen met Boxtel is dit een 1/2 fte.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Klimaatadaptatie en energietransitie																							
Goossens	1e tender 10 hectare zonneparken				x																	afgerond	
Goossens	Bekendmaking uitvoeringsplan warmtetransitie, start uitvoering					x																afgerond	
Goossens	Uitvoeren van een energiescan van de gemeentelijke gebouwen					x																-	
Goossens	Vaststelling voorkeursvolgorde en evaluatie 1e tender zonneparken						x	x	x													afgerond	
Goossens	Voortgangsrapportage RES 1.0							x														afgerond	
Goossens	Onderzoeken mogelijkheden beleid circulair bouwen							x	x	x	x											loopt	
Goossens	In Omgevingsvisie instrumenten bepalen die voor verduurzaming in Omgevingsplan worden opgenomen							x														-	
Van Druenen	Plan van aanpak verduurzaming maatschappelijk vastgoed							x	x	x	x	x	x									Dit is een apart spoor naast het accommodatiebeleid. Het komt (deels) wel terug in het accommodatiebeleid.	
Goossens	2e tender zonneparken op basis van taakstelling evaluatie								x													afgerond	
Goossens	Vaststelling voorkeursvolgorde 2° tender									x												afgerond	
Goossens	Omgevingsdialogen en vergunningverlening zonneparken										x											loopt	
Goossens	Gehele RES-opgave vergund											x										loopt	
Van Druenen	Afspraken met verenigingen en maatsch. org. over financiering verduurzaming vastgoed											x	x									Komt in het accommodatiebeleid	
Plattelandsvernieuwing																							
Van der Aa	Opstellen en vaststellen projectplan verduurzaming (agrarische sector)				x	x																-	
Van der Aa	Start opstellen VAB-Beleid				x					x	x	x	x									loopt	

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Van der Aa	VAB-Beleid gereed									x	x											Q3 in de raad	
Afval																							
Goossens	Optimaliseren Doelstellingen, Beleidsnotitie en Uitvoeringsplan					x																gereed	
Goossens	Extra communicatie						x			x					x				x			regulier werk	
Goossens	Evaluatie restafval								x													regulier werk	
Goossens	Afval (ondergrondse) containers voor hoogbouw-verzamellocaties											x					x					loopt	
Goossens	Uitvoering grondstoffeninzameling en verminderen huishoudelijk restafval per inwoner																					regulier werk	
Riolering																							
Goossens	Cofinanciering voor klimaatadaptieve inrichting openbaar gebied.											x										Impulssubsidie is beschikbaar gesteld voor cofinanciering Theereheide.	

(rood = planning aangepast)

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Duurzaamheid					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• -					
Totaal Programma Duurzaamheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Duurzaamheid					
• Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
• Klimaatadaptatie, uitvoeringsprogramma			-100,0	-100,0	-100,0
• Soorten Management Plan (t.b.v. isolatieprogramma, warmtetransitie)		-100,0			
• Vitaal Buitengebied: programma vitale plattelandsontwikkeling	150,0	-50,0	-50,0	-50,0	
• Dekking uit Ruimte voor Ruimte	-150,0	50,0	50,0	50,0	
• Uitvoering programma Natuur en Landschap	75,0	-25,0	-25,0	-25,0	
• Dekking uit Ruimte voor Ruimte	-75,0	25,0	25,0	25,0	
Totaal Programma Duurzaamheid	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0

Programma Sociaal domein

Autonome ontwikkelingen

Maatschappelijk werk

Knelpuntenbudget energiekosten maatschappelijke instellingen

In de Tweede Bestuursrapportage 2022 is een bedrag van € 687.000 toegevoegd aan de Algemene reserve en geormerkt voor knelpunten die ontstaan zijn bij inwoners en lokale maatschappelijke instellingen door ontwikkelingen zoals energiearmoede.

Van dit bedrag is € 500.000 beschikbaar gesteld voor maatschappelijke instellingen als eenmalige compensatie voor gestegen energiekosten.

In het afgelopen jaar is hiervan bijna € 64.000 ingezet voor dit doel. We constateren dat er nog steeds behoefte is aan compensatie, met name bij verenigingen zonder eigen accommodatie die nu te maken hebben met kostenstijgingen. Daarom stellen we voor om hiervoor dit jaar een bedrag van € 150.000 beschikbaar te stellen en dit bedrag te dekken uit het geormerkte budget uit de Algemene reserve.

Minderheden

Wet Inburgering

We zijn richting de provincie verplicht om een Plan van Aanpak te maken vanwege het niet volledig kunnen realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders over het eerste halfjaar. We moeten in deze periode 26 statushouders van woonruimte voorzien, onder wie veel alleenstaanden. Het vraagt meer tijd om een passende oplossing te vinden voor deze doelgroep.

Opvang vluchtelingen Oekraïne en asielzoekers

De aantallen asielzoekers en vluchtelingen uit Oekraïne die in Nederland worden opgevangen blijven hoog. We pakken deze opgave in onderlinge samenhang en integraal op in nauwe samenwerking met Veiligheidsregio, de provincie en de gemeente Boxtel. We zijn in dat kader op zoek naar een opvanglocatie voor asielzoekers in onze gemeente.

De regionale afspraken zijn vastgelegd in het Regioplan Veiligheidsregio Brabant-Noord, Asiel- en Oekraïne-opvang en huisvesting vergunninghouders ten behoeve van het totaalbeeld van de Provincie Noord-Brabant. De Spreidingswet Asiel is inmiddels in werking getreden. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet bekend. We komen hierop terug in de Najaarsnota 2024 (en de begroting passen we waar nodig hier dan ook op aan).

Jeugdzorg

Tarieven gecertificeerde instellingen

De tarieven van de gecertificeerde instellingen zijn per 2024 met 30% verhoogd vanwege landelijke tariefafspraken. Het budget wordt hiervoor met € 98.400 structureel naar boven bijgesteld. In 2024 en 2025 wordt de beschikbaarheidsbijdrage voor de gecertificeerde instellingen ingezet als dekking van een deel van de verhoogde kosten. Het overige gedeelte van de verhoogde kosten voor de jaren 2024 en 2025 (€ 33.100) en de daaropvolgende jaren (€ 98.400) wordt deels gedekt uit hiervoor eerder beschikbaar gestelde middelen uit het Gemeentefonds (septembercirculaire 2023) en deels uit de stelpost indexeringen.

Transformatie ADHD-zorg

De jaarlijkse kosten bedragen € 56.000. Het bedrag stellen we beschikbaar uit de reserves sociaal domein gedurende de tweejarige looptijd van het project. Na evaluatie met positieve

uitkomst volgt continuering waarvoor we structureel budget aanvragen in de kadernota van 2026.

Excessieve casussen

We melden een risico van € 450.000 voor de mogelijke overschrijding van het budget maatwerk vanwege enkele casussen. Gezien de onzekerheid over de voortzetting van deze casussen stellen we de budgetten nog niet definitief bij. Zodra er meer zekerheid is komen we hier, indien nodig, bij de Najaarsnota 2024 op terug.

Wmo

Huishoudelijke hulp

Bij de huishoudelijke hulp spelen nog altijd personeelstekorten. De verwachting is dat deze personeelstekorten voorlopig niet opgelost zijn. Op basis van de hieruit voortvloeiende onderuitputting zetten we dit voordeel in voor het realiseren van nieuw beleid (zie pagina 23).

Inclusieprogramma 2024-2027

In 2023 hebben we een uitkering van € 660.300 ontvangen uit de regionale reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit bedrag is via de jaarrekening 2023 toegevoegd aan de reserve Sociaal domein.

Wij stellen voor dit bedrag ten laste van de reserve Sociaal domein in te zetten voor een meerjarig inclusieprogramma over de periode van 2024 tot en met 2027. Dit geeft een bedrag van € 165.000 per jaar dat ingezet wordt voor de inzet van een projectleider en de uitvoering van het programma.

Volksgezondheid

Bijdrage GGD

De bijdrage aan de GGD wordt met € 7.200 verhoogd door het toevoegen van de kinkhoestvaccinatie aan het basispakket. Via het gemeentefonds is hier eerder al financiële compensatie voor beschikbaar gesteld, waardoor deze extra last binnen de begroting kan worden opgevangen.

Onderwijs

Tijdelijke uitbreiding Wij-land

Om de groei van het aantal leerlingen van de Theresia school in Berlicum op te kunnen vangen, is er voor tijdelijke units op het schoolplein gekozen. Daar is een aanvullend budget voor nodig van € 16.000 voor 2024. Voor 2025 t/m 2027 € 51.000 per jaar en voor 2028 € 86.000. In het laatste jaar is er rekening gehouden met de kosten voor het verwijderen van de units.

Tijdens het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) zoeken we naar een permanente oplossing voor de huisvesting van de Theresia school. De verwachting is dat het IHP in het najaar van 2024 wordt vastgesteld en dat dan duidelijk wordt wanneer er een permanente uitbreiding komt.

Leerlingenvervoer

Het budget voor vervoerskosten binnen het leerlingenvervoer wordt vanaf 2024 met € 111.000 verhoogd. De eerder verwachte kostendaling blijkt zich (nog) niet te manifesteren. We zetten nog steeds in op een daling van het aantal vervoersritten. De verwachting is echter dat deze daling niet volledig gerealiseerd gaat worden. Daarnaast wordt het budget met € 11.900 geïndexeerd op basis van de NEA-index van 3,4% over 2024.

Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma

Voortgang uitvoeringsprogramma

Algemeen

De uitvoering van het programma Sociaal Domein ligt goed op koers. De onderwerpen waar we de afgelopen jaren extra op in hebben gezet, hebben geleid tot resultaat. Zoals ook uit het overzicht blijkt, gaat de uitvoering volgens planning.

Vorig jaar hebben we aangekondigd om in 2024 een visie op het sociaal domein op te stellen. We zijn volop aan de slag met de voorbereidingen hierop. In de tweede helft van dit jaar zullen we met inwoners en organisaties uit onze gemeente en de gemeenteraad via werkateliers het gesprek hierover aangaan. Met als leidende vraag: "Wat voor gemeente willen we zijn als het gaat om zorgen voor elkaar?"

Met de visie kunnen we een gedragen richting bepalen hoe we het lokale brede sociaal domein vorm geven. Het gaat daarbij niet alleen om specialistische hulp en ondersteuning, maar juist ook de ontwikkeling van de sociale basis in onze kernen. Een sterke sociale basis is nodig om grote ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda Jeugd, het integraal zorgakkoord, vergrijzing, migratie en bestaanszekerheid op te kunnen vangen. Deze leggen namelijk extra (financiële) druk op onze gemeente. Deze merken we vooral bij jeugdhulp. Een sterke sociale basis kan eraan bijdragen dat het toekomstige beroep op tweedelijns ondersteuning gedempt kan worden. De ondersteuning en dienstverlening die we vanuit de gemeente bieden, doen we steeds meer ontschot. We kijken eerst integraal naar wat de hulpvrager nodig heeft.

Onze voorstellen voor 2025 dragen daar in grote mate aan bij. We willen onze inwoners in staat stellen om zoveel mogelijk zelfstandig mee te doen in de samenleving en zijn of haar steentje daar zelf ook aan bij te dragen.

Subsidiebeleid

Het huidige subsidiebeleid is verouderd. Daarom zijn we gestart met het herijken van dit beleid dat volgens planning per 2026 in zal gaan. Het gevraagde budget van € 35.000 is nodig voor tijdelijke incidentele subsidieaanvragen, aanvragen die nu geen plek hebben in de subsidieregelingen maar wel bijdragen aan de beleidsdoelstellingen. Deze willen we ook kunnen ondersteunen. We verwachten dat vanaf 2026 meerjarig een hoger bedrag nodig zal zijn, om een nieuw en passend prijspeil vast te kunnen stellen voor daaropvolgende jaren.

Inzet sociaal raadslid via Bint

Het sociaal raadslidenwerk heeft als doel om inwoners van onze gemeente hun weg te laten vinden in de wet- en regelgeving. Sociaal raadslidenwerk voorziet in een grote behoefte en wordt deels bekostigd uit de POK middelen. Dit zijn de middelen die door het Rijk naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag beschikbaar zijn gesteld aan gemeenten met als doel het verbeteren van de dienstverlening aan kwetsbare burgers. Met deze middelen hebben we extra uren kunnen invullen, bijvoorbeeld het avondspreekuur. Omdat het sociaal raadslidenwerk voorziet in een grote behoefte is het wenselijk deze dienstverlening voort te zetten.

Vergrijzingstafel

De vergrijzingstafel heeft tot doel om de gevolgen van de vergrijzing binnen de gemeente op te pakken. We vragen voor 2027 een budget van € 30.000 voor uitvoering van projecten.

Projectleider en projectondersteuner migratie

Sinds het najaar 2023 is er een projectleider en projectondersteuner migratie. In 2024 worden zij betaald uit het budget Oekraïne. Vanaf 2025 is er nu nog geen dekking, terwijl voorlopig continuering van de inzet wel nodig is om het programma Migratie verder op te zetten en uit te voeren. We zetten daarom voor de continuering van de projectleider en de projectondersteuner de reserve Opvang doelgroepen in.

Project Hervormingsagenda Jeugd

De hervormingsagenda jeugd zorgt voor een transformatie in de jeugdhulp waarbij we meer preventief moeten werken, waardoor we minder 2e lijns jeugdzorg in hoeven te zetten. Om de kosten en baten op lange termijn in evenwicht te houden is een investering in de preventieve sociale en pedagogische basis noodzakelijk. Daarnaast krijgen de lokale wijkteams hierin een grote rol met meer expertise en lichte hulpvormen vanuit een brede analyse, de gezinscontext en aansluitend bij de leefwereld van de jongeren gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren. Uitgangspunt is dat passende en tijdige zorg voor iedere jeugdige die dat nodig heeft, beschikbaar is. We pakken de hervormingsagenda projectmatig op. In het project bepalen we welke maatregelen we lokaal gaan uitvoeren en welke financiële vragen hier uit voortkomen.

Cliënt-ervaringsonderzoeken Sociaal Domein

Dit jaar zijn we gestart met een meting van de ervaring van inwoners met de dienstverlening in het sociaal domein. We willen deze aanpak door-ontwikkelen om de effectiviteit van de dienstverlening en ondersteuning beter aan te kunnen laten sluiten op de behoeften en de regie vanuit de inwoner op zijn/haar hulpvraag. Op grond van de Wmo en Jeugdwet zijn we ook verplicht om onderzoek te doen naar cliëntervaringen. We doen dit in eerste instantie alleen in 2025.

Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (VIA)

Op basis van landelijke programma Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties is regionaal op bestuurlijk niveau besloten extra in te zetten op samenwerking met partners. Hiervoor wordt een methodiek ingezet dat zich richt op vermindering van huiselijk geweld en kindermishandeling. Goede afstemming met Veilig Thuis, zorgaanbieders moet leiden tot vroegtijdige signalering en voorkomen van escalatie. De implementatie en uitvoering van de methodiek vraagt extra inzet binnen de wijkteams, voor scholing, veiligheidscoördinatie en coaching van medewerkers. Voor de implementatie- en uitvoering voegen we aan de wijkteams 0,5 fte toe.

Regionale inkoop Toezicht en Handhaving WMO+Jeugd

Er is behoefte aan toezicht en handhaving op het gebied van rechtmatigheid bij aanbieders van Wmo en Jeugdzorg. Uit landelijke onderzoeken is gebleken dat hier besparingen door kunnen worden gerealiseerd en er gaat een preventieve werking vanuit richting aanbieders. Daarbij draagt het bij aan kwalitatief goede zorg. In de Wmo en de Jeugdwet staat ook dat gemeenten verplicht zijn toezicht en handhaving te organiseren. Tot nu toe werd dit door onze consulenten vorm gegeven. Dit is echter niet effectief vanwege het ontbreken van expertise en capaciteit. We hebben regionale afspraken gemaakt om toezicht en handhaving door de gemeente 's-Hertogenbosch te laten uitvoeren.

Voortzetten Onafhankelijke Clientondersteuner (OCO)

Onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO) is een wettelijke verplichting vanuit de Wmo. In 2024 zijn we een project gestart om vrijwilligers op te leiden tot OCO. Continuering van de coördinatie en begeleiding van deze vrijwilligers is nodig. Zij hebben een vast aanspreekpunt nodig. We verwachten hiervoor circa 6 uur per week voor in te moeten zetten. Dit willen we bij Bint beleggen.

Inzet vroegsignalering schulddienstverlening

Vroegsignalering is een wettelijke taak, hiervoor krijgen we echter geen middelen vanuit het Rijk. In onze gemeente is er voor gekozen om extra in te zetten om inwoners met beginnende problematiek proactief te benaderen. Continuering van deze inzet is noodzakelijk. Voor onze gemeente zetten we hiervoor 0,8 fte in (in totaal 1,8 fte samen met Boxtel binnen MGD). Tot nu toe werd deze functie (als pilot) gefinancierd vanuit het dividend/AGR van de WSD. Deze middelen mogen echter niet structureel worden ingezet. Bovendien is het niet zeker of het vrij te besteden AGR-budget voldoende dekkend zal blijven in de toekomst.

Inzet participatie consulent jongeren

De participatieconsulent jongeren zet zich in om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat extra inzet voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt nodig is. Het begeleiden van deze jongeren is meer intensief dan een 'reguliere inwoner'. Het doel is om zo vroeg mogelijk jongeren te laten participeren en een toekomst te bieden. Bovendien is het streven om alle jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt in beeld te hebben en vroegtijdige schooluitvallers te spreken, zodat er zo snel mogelijk adequate actie kan worden ondernomen. Geen actie kan verlies van perspectief inhouden en een leven lang "op de bank" betekenen. Continuering van deze inzet is noodzakelijk. Hiervoor zetten we 0,44 fte in (in totaal 1 fte samen met Boxtel binnen MGD). Tot nu toe werd deze functie gefinancierd vanuit het dividend/AGR van de WSD. Deze middelen mogen echter niet structureel worden ingezet. Bovendien is het niet zeker of het vrij te besteden AGR-budget voldoende dekkend zal blijven in de toekomst.

Normverhoging minimaregelingen van 120% naar 125%

Het verhogen van de inkomensnorm voor minimaregelingen draagt bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners. In de huidige ontwikkelingen zien we dat de groep met inkomen net boven 120% van de bijstandsnorm moeilijk rond komt. Daarnaast kent de verhoging van de inkomensnorm ook een preventief karakter: door de doelgroep tussen de 120% en 125% vroegtijdig te ondersteunen, komen zij vermoedelijk minder snel in financiële problemen. Het kan voorkómen dat inwoners last krijgen van de armoedeval. Het is lastig een exacte schatting te maken over de omvang van deze doelgroep. Dit maakt dat ook de kostenindicatie moeilijk in te schatten is. Gebaseerd op cijfers uit de energietoeslag en cijfers van het CBS ligt de stijging tussen de € 110.000 en de € 150.000. We zijn uitgegaan van een stijging van € 122.000. Hierbij is ook ambtelijke capaciteit meegenomen.

Extra capaciteit participatie inburgering

De instroom van asielzoekers blijft onverminderd hoog. De verwachting is dat er daarmee meer statushouders doorgeplaatst gaan worden naar de gemeentes. Statushouders hebben een inburgeringsverplichting. Als statushouders eerder toegeleid worden naar werk betekent dat op veel vlakken verbetering. Zowel op het gebied van inkomen, integratie, maatschappelijke participatie als zingeving. Ook hoeven statushouders met werk minder een beroep te doen op een uitkering. Het brengt meer werk met zich mee om deze mensen goed toe te leiden naar werk. We hebben nu onvoldoende capaciteit om te voldoen aan de vraag

vanuit de wet inburgering. Hiervoor zetten we 0,44 fte in (in totaal 1fte samen met Boxtel binnen MGD).

Leerlingenvervoer

We hebben te maken met stijgende kosten voor leerlingenvervoer; deze willen we drukken. We zijn daarom in 2023 gestart met het strikter toetsen van aanvragen. Dit heeft nog niet tot het gewenste effect geleid. Daarbij is ons doel om onze leerlingen zoveel mogelijk gebruik te laten maken van eigen vervoer en/of door het sociaal netwerk. Hiervoor willen gaan werken met individuele vervoersplannen. Dit wil zeggen dat we actief de zelfredzaamheid van de kinderen in het leerlingenvervoer in kaart willen brengen en met een plan ervoor zorgen dat kinderen bijvoorbeeld met het openbaar vervoer of met de fiets gaan reizen. Om dit voor het huidige bestand te kunnen doen is tijdelijk extra inzet gedurende 2 jaar nodig. Voor nieuwe aanvragen is structurele uitbreiding van de formatie noodzakelijk. We willen in 2025 en 2026 hiervoor binnen MGD (voor beide gemeenten samen) 0,56 fte inzetten. Vanaf 2027 zal dit teruggebracht kunnen worden tot 0,25 fte.

Ontwikkeling en implementatie gezinsaanpak geletterdheid

Met ingang van 2025 is dit een wettelijke taak. Voor de uitvoering daarvan is 0,22 fte nodig. Het Rijk stelt geen middelen beschikbaar voor deze nieuwe wettelijke taak.

Vervallen: taakstelling accommodatiebeleid / maatschappelijk vastgoed

De taakstellingen accommodatiebeleid en inkomensafhankelijke bijdrage, harmonisatie kinderopvang zijn gebaseerd op de kerntakendiscussie 2015. Via verkopen maatschappelijk vastgoed is inmiddels een deel van de oorspronkelijke taakstelling gerealiseerd. In structurele zin resteerde er na de Najaarsnota 2023 nog een taakstelling van € 165.500. De haalbaarheid van deze taakstelling is beoordeeld en geconcludeerd is dat in structurele zin een dergelijke taakstelling niet realiseerbaar is. Daarom wordt via deze Voorjaarsnota voorgesteld deze taakstelling vanaf 2025 te laten vervallen ten laste van het begrotingsaldo.

IHP Ontwikkelingen onderwijshuisvesting

Bijstelling budgetten toekomstige investeringen onderwijs: Bolster en Elde (netto)

De investeringen in de Bolster en Elde worden momenteel voorbereid door de organisatie. Naar verwachting wordt in de loop van dit jaar een investeringskrediet hiervoor aangevraagd. Door inflatie worden de kosten hoger dan eerder geraamd. Hierdoor is € 180.000 aanvullend budget nodig om de plannen te kunnen realiseren. De middelen worden beschikbaar gesteld en in eerste instantie in de reserve Toekomstige investeringen onderwijs gestort. Wanneer de investering is geactiveerd op de balans wordt dit budget nadien ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

De vorming van de omvang van de reserve toekomstige investeringen onderwijs is essentieel aangezien deze middelen nadien worden ingezet ter dekking van de kapitaallasten.

Uitbreiding Basisschool Fonkel

De raad heeft in maart 2023 besloten tot de uitbreiding van de Fonkel. Het schoolbestuur treedt op als "bouwheer" voor deze uitbreiding. De gemeente staat garant voor het investeringsbedrag dat is gemoeid met deze uitbreiding en stelt de bijbehorende doordecentralisatievergoeding ter beschikking aan het schoolbestuur. Oplevering staat gepland voor najaar 2024.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Maatschappelijk werk																							
Raaijmakers	Evaluatie wijkteams (intern)								x													wordt gekoppeld aan Integrale visie Sociaal Domein	
Raaijmakers	Evaluatie wijkteams met externe partners									x												wordt gekoppeld aan Integrale visie Sociaal Domein	
Minderheden (vluchtelingen /statushouders)																							
Smid	Woonruimte vluchtelingen Oekraïne				x	x																afgerond (dit betreft een eerdere locatie op Kentalisterrein. Locatie De Schakel wordt cf. planning in juli 2024 in gebruik genomen).	
Smid	Onderzoek en besluitvorming woonruimte statushouders				x	x	x															we zijn volop aan het zoeken naar geschikte locaties voor deze doelgroep	
Smid	Onderzoek opvang vluchtelingen				x																	onderzoek naar opvanglocatie voor asielzoekers loopt	
Jeugdzorg																							
Raaijmakers	Evaluatie Jeugdhulp Dichtbij					x																afgerond	
Raaijmakers	Pilot vechtscheidingen									x												afgerond	
Raaijmakers	Subsidie-afspraken									x												afgerond	
Wmo																							
Raaijmakers	Projectplan Langer zelfstandig thuis wonen					x																afgerond	
Raaijmakers	Notitie vergrijzing									x												afgerond	
Inkomensvoorziening																							
Raaijmakers	Nieuw armoedebeleid waaronder werkende armen					x																afgerond	
Onderwijs																							
Raaijmakers	Voorbereiding De Bolster								x	x	x	x										loopt	
Raaijmakers	Strategie onderwijshuisvesting				x																	afgerond	
Raaijmakers	Opstellen IHP								x	x	x	x										loopt	
Raaijmakers	Start en oplevering uitbreiding de Fonkel								x	x	x	x										loopt	
Raaijmakers	Start en oplevering nieuwbouw Elde-college								x				x	x								nu pve en architectenselectie. Datum oplevering nog niet bekend.	

Portefeuillehouder	Actie (nieuwe onderwerpen)	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Raaijmakers	Subsidiebeleid												x									loopt conform planning	
Raaijmakers	Integrale visie Sociaal Domein														x							Planning is mei 2025 in de raad. loopt conform planning	

(rood = planning aangepast)

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028
Sociaal domein					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Knelpuntenbudget energiekosten maatschappelijke instellingen	-150,0				
• Inzet geormerkt knelpuntenbudget vanuit de Algemene reserve	150,0				
• Inzet middelen beschikbaarheidsbijdrage Jeugdbescherming Brabant t.b.v. de verhoging tarieven gecertificeerde instellingen	33,7	33,7			
• Bijstelling budget leerlingenvervoer	-111,0	-111,0	-111,0	-111,0	-111,0
• Verlenging tijdelijke units Theresiaschool	-16,0	-51,0	-51,0	-51,0	-86,0
Totaal Programma Sociaal domein	-93,3	-128,3	-162,0	-162,0	-197,0

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Sociaal domein					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
• Subsidiebeleid 2026-2030		-35,0	-100,0	-100,0	-100,0
• Inzet sociaal raadslid (BINT)			-40,0	-40,0	-40,0
• Vergrijzingstafel				-30,0	
• Ontwikkeling en implementatie migratie		-55,0	-55,0	-55,0	
• Project Hervormingsagenda Jeugd		-100,0	-100,0	-100,0	
• Cliënt-ervaringsonderzoeken jeugdzorg		-30,0			
• Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (VIA)		-43,0	-43,0	-43,0	-43,0
• Regionale inkoop Toezicht en Handhaving WMO + Jeugd		-27,0	-27,0	-27,0	-27,0
• Voortzetten Onafhankelijke Clientondersteuner (OCO) bij BINT		-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
• Inzet vroegsignalering		-76,0	-76,0	-76,0	-76,0
• Normverhoging minimaregelingen van 120% naar 125%		-122,0	-122,0	-122,0	-122,0
• Inzet participatie consulent jongeren		-42,0	-42,0	-42,0	-42,0
• Extra capaciteit participatie inburgering		-42,0	-42,0	-42,0	-42,0
• Vervallen: taakstelling acc. beleid / maatschappelijk vastgoed		-165,5	-165,5	-165,5	-165,5
• Leerlingenvervoer (formatie)		-22,0	-22,0	-9,0	-9,0
• Ontwikkeling en implementatie gezinsaanpak geletterdheid		-25,0	-25,0	-25,0	
• Bijstelling budgetten toekomstige investeringen onderwijs: Bolster en Elde (netto)			-180,0	-180,0	-180,0
• Dekking diverse ontwikkelingen programma Sociaal domein:					
○ overschot budget WMO		250,0	290,0	290,0	290,0
○ reserve Opvang doelgroepen		55,0	55,0	55,0	
○ reserve Sociaal domein		177,0	147,0	147,0	
Totaal Programma Sociaal domein	0,0	-322,5	-567,5	-584,5	-576,5

Programma Leefomgeving

Autonome ontwikkelingen

Volkshuisvesting

Onderzoek verblijfslocaties arbeidsmigranten

De gemeente heeft de opdracht verstrekt een verdiepend onderzoek te verrichten naar het aantal arbeidsmigranten dat woonachtig is in de gemeente en de sociale aspecten (aantal personen in woningen, kwaliteit van de huisvesting enz.) die met de huisvesting samenhangen. Op basis van de resultaten van deze inventarisatie kan de afweging gemaakt worden of specifiek beleid met betrekking tot arbeidsmigranten noodzakelijk is. Met dit onderzoek is een bedrag van € 25.000 gemoeid.

Grondexploitaties

Actualisatie begroting grondexploitaties

Op basis van de werkelijke cijfers zijn de begrotingscijfers van de grondexploitaties geactualiseerd.

Beheer onroerend goed

Uitkomst Europese aanbesteding energie

In 2023 heeft er een aanbesteding gelopen voor een nieuw energiecontract aangezien het oude op 31-12-2023 afliep. Dit oude contract had een looptijd van 2017 tot en met 2023. Er is een Europese aanbestedingsprocedure gevolgd gezamenlijk met 19 andere gemeenten. Hieruit is Greenchoice naar voren gekomen als nieuwe contractpartner. Zoals verwacht zit er een behoorlijk prijsstijging tegenover het oude contract. Het gevolg van de nieuwe prijsvorming is berekend. De berekening is gebaseerd op de werkelijke lasten in 2023. De gevolgen hebben betrekking op meerdere producten en kennen een structureel karakter.

Gevolg	Nieuw te begroten	Nu begroot	Bijstelling
MijnGemeenteDichtbij*)	€ 560.400	€ 249.200	€ 311.200
Sint-Michielsgestel	€ 647.000	€ 139.000	€ 508.000

* Dit bedrag wordt op basis van de verdeelsleutel doorbelast aan Boxtel en Sint-Michielgestel (en is nu meegenomen onder product bestuur).

Dekking is deels gevonden in de bestaande stelpost inflatie, waardoor het nadelig effect wat is beperkt. Dit betreft een bedrag van € 25.000 in 2024 oplopend tot € 125.000 in 2028. Daarnaast zetten we in op minder energieverbruik door gerichte maatregelen (zie pagina 35).

Huur Runweg

De WSD betaalt huur aan de gemeente Sint-Michielsgestel voor gebruik van verblijfsruimte in het gemeentelijke gedeelte van de brandweerkazerne in Berlicum. Vanaf 2024 en verder wordt deze opbrengst jaarlijks structureel opgenomen in de begroting.

Indexering contract Meander

Door indexering van de huur, conform contract, zijn de inkomsten toegenomen. Deze verhoging wordt voor 2024 en verder structureel verwerkt in de begroting.

Groenbeheer

Areaaluitbreiding

De areaaluitbreiding voor groenbeheer inclusief bomen van € 13.000 zal structureel worden gedekt uit de centraal opgenomen stelpost 'areaaluitbreiding'

Indexering onderhoudsbestek wijkgroen

Jaarlijks indexeert WSD de prijzen van de onderhoudsbestekken. Voor 2024 bedraagt de index 6,87%. Rekening houdend met de kosten voor het onderhoudsbestek 2024 betekent dit een prijsstijging van € 50.000 die niet is voorzien in de begroting en hier is de stelpost prijsindexering voor beschikbaar.

Indexering onderhoudsbestek hondentoiletten

Jaarlijks indexeert WSD de prijzen van de onderhoudsbestekken. Voor 2024 bedraagt de index 6,87%. Rekening houdend met de kosten van het onderhoudsbestek 2024 betekent dit een prijsstijging van € 2.700 die niet is voorzien in de begroting en hier is de stelpost prijsindexering voor beschikbaar.

Onderhoud bomen

In 2023 is een aanvullen budget van € 40.000 beschikbaar gesteld voor veilig en duurzaam boomonderhoud. Dit bedrag is voor 2024 en volgende jaren opnieuw nodig om het groter wordende oudere en onderhoudsintensieve bomen duurzaam in stand te kunnen houden.

Landgoed Seldensate

Het gebied direct rondom de kasteelruïne verdient een kwalitatief hoogwaardige inrichting en beheer op basis van historische natuurwaarden. Daartoe dient een visiedocument opgesteld te worden met daaraan gekoppeld een bijbehorend beheerplan. De éénmalige kosten voor opstellen van deze documenten ramen we op een bedrag van € 30.000. In de begroting is hierin niet voorzien en hier is de stelpost prijsindexering voor ingezet.

Beheer openbare ruimte

Areaaluitbreiding

De areaaluitbreiding van de openbare verlichting € 25.000 en verharding € 10.000 zal structureel worden gedekt uit de centraal opgenomen stelpost 'areaaluitbreiding'.

Indexering slijtlagen en klein asfaltonderhoud

De indexering voor 2024 op het beheeronderdeel slijtlagen en klein asfaltonderhoud leidt tot een prijsstijging van € 15.000. In de begroting is hierin niet voorzien en hier is de stelpost prijsindexering voor beschikbaar.

Groot Onderhoud brug Beusingsedijk

Sint-Michielsgestel beschikt over een voorziening voor beheer en onderhoud van de civiele kunstwerken. Op dit moment is sprake van een concrete calamiteit en zijn de totale kosten van € 550.000 (inclusief kabels en leidingen) niet in de begroting 2024 voorzien.

Voorgesteld wordt om deze aanpassingen te zien als een investering, zoals gebruikelijk ook bij vervanging van bruggen. Dit betekent een jaarlijkse, gemiddelde kapitaallast van € 24.900 (rente 1% en afschrijving 25 jaar). Afschrijvingstermijn wijkt af van de maximale termijn volgens de nota afschrijvingen, omdat de brug in 2050 vervangen zal worden. Op de huidige brug zit geen boekwaarde meer.

Eco-duikers Beek/Besselaar en Genenberg, Gemonde

De kosten voor de aanleg van de Eco-duikers inclusief verleggen van kabels en leidingen zijn begroot op € 176.800. De overschrijding van het krediet voor de aanleg van de civiele kunstwerken in 2023 bedraagt € 8.300.

Als dekking geldt de toegekende subsidie van het Waterschap voor de aanleg van de Eco-duikers zijnde € 111.700 in combinatie van het naar voren halen van de begrote investeringen van € 73.400 in 2026 en 2028 van civiele kunstwerken.

Grootschalige rioolvervanging Middelrode

In het vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) zijn per 2020 en verder de grootschalige vervangingen van het vrijvervalriool op wijkniveau planmatig en financieel voorzien. Het door college vastgestelde projectplan 'grootschalige vervangingen van het vrijvervalriool', geeft weer dat de organisatiestructuur leidt tot een integrale aanpak van de uitvoeringsplannen. Om de werkzaamheden conform het projectplan uit te kunnen voeren stellen wij voor om het benodigde krediet van € 304.000 naar voren te halen zodat dit meegenomen kan worden in de laatste fase (fase 4) riolering Middelrode. Het naar voren halen van een investering van totaal € 304.000 betekent een incidentele kapitaallast voor de jaren 2024 tot en met 2026.

Gladheidsbestrijding

De wegbeheerder is verplicht de gladheid te bestrijden. Op basis van gladheidssignalering vanuit Eindhoven rukte de gemeente gewoontegetrouw uit. In de winterperioden 2022-2023 en 2023-2024 zijn bij wijze van proef de strooiacties afgestemd op de lokale metingen van Meierijstad. Ten opzichte van de Eindhovense signalering zijn daarmee respectievelijk 12 en 5 strooibeurten uitgespaard. In twee seizoenen is in totaal is € 42.500 minder uitgegeven. Daarom stellen we voor eenmalig € 30.000 te investeren in het plaatsen van eigen lokale meteorologische meetpunten, op basis waarvan een meteorologisch adviesbureau de strooiacties in onze gemeente nog beter initieert. De jaarlijkse kapitaallast bedraagt €3.200. Vermeerderd met de jaarlijkse onderhoudskosten van € 4.000 ontstaat een structurele exploitatielast van € 7.200. Voorgesteld wordt deze extra exploitatielasten te dekken uit het begrotingsaldo

Verkeersmaatregelen

Opstellen verkeersplan Theereheide

De kosten verbonden aan het afronden van Verkeersplan Theereheide bedragen € 45.000. Deze kosten brengen we ten laste van de gelabelde middelen in de reserve toekomstige investeringen voor verkeer en mobiliteit.

Overeenkomst Abri's

De contractafspraken voor reclame in abri's en het onderhoud daarvan eindigen dit jaar. Voor 2025 en daarna gaan we een nieuwe overeenkomsten opstellen. Voor externe expertise op dit onderwerp vragen we een eenmalig budget van € 15.000.

Den Dungen: korte termijn maatregel

In november 2023 is het Verkeersplan Den Dungen aan het college voorgelegd en voorgesteld de verkeerskundige knelpunten en wensen op te nemen in het Mobiliteitsplan Sint-Michielsgestel. Vooruitlopend op de vaststelling van het Mobiliteitsplan wordt het knelpunt Verlengde Hoogstraat en omgeving versneld aangepakt en ingericht voor 30 km/uur. Dit plan is in samenwerking met de inwoners tot stand gekomen. De kosten van circa € 225.000 worden gedekt uit de gelabelde middelen voor verkeerskundige maatregelen uit de Reserve toekomstige investeringen.

Omgevingswet

Inhuur coördinator project Omgevingswet

De concept-omgevingsvisie lag ter inzage en de vaststelling vindt later dit jaar plaats. In de Omgevingsvisie laat de gemeente zien hoe zij het leefgebied wil ontwikkelen en beschermen. Die keuzes werken wij uit in een Omgevingsplan. Het Omgevingsplan bevat zo de regels voor de fysieke leefomgeving. Om te starten met het Omgevingsplan is voor dit jaar € 23.000 nodig voor de inhuur van een coördinator Omgevingsplan, dit ter voorbereiding op vaste formatie of tijdelijke inhuur.

Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma

Voortgang uitvoeringsprogramma

Algemeen

In het Programma Leefomgeving werken we stevig door aan de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Met de druk op de woningmarkt willen we versneld woningen kunnen bouwen. Het Programma Volkshuisvesting dat in 2023 werd vastgesteld, biedt hiervoor een goede basis. Ook werd in 2023 werk gemaakt van de Omgevingsvisie die we in het najaar van 2024 ter vaststelling aan de raad voorleggen. Als de Omgevingsvisie is vastgesteld, gaan we vervolgens de bijbehorende programma's uitwerken. De programma's hebben betrekking op alle beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving, waarbij de gehele organisatie betrokken is.

Met beleids- en beheerplannen zorgen we ervoor dat we bestaande kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals wegen, groen, verkeer en riolering correct onderhouden en op tijd vervangen. Alle vervangingsinvesteringen gaan deel uitmaken van het Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte. Daarin maken we een doorkijk van vier jaar voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte, inclusief kostendekking en planning. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig en kostenefficiënter uitvoeren van alle vervangingsinvesteringprojecten in de openbare ruimte. We werken op basis van een in januari 2023 opgesteld verbeterplan 'Vastgoed op orde' dat volgens planning verloopt. In aanvulling hierop werken wij aan een plan van aanpak voor de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. Naar verwachting is dit plan van aanpak eind dit jaar gereed.

Het realiseren van 12 flexwoningen project Venkant

Voor het project flexwoningen Venkant zijn middelen noodzakelijk voor het bouw- en woonrijp maken, planschade, plankosten, beheer en onderhoud. Dit zijn deels kapitaallasten en deels jaarlijkse lasten. We hanteren een 50% risico op de herplaatsingsregeling en dat betekent dat in totaal € 1.400 per flexwoning per jaar begroot wordt.

Het realiseren van meerdere flexwoningen

Op basis van het Programma Volkshuisvesting is de ambitie om in totaal 200 flexwoningen te realiseren in Sint-Michielsgestel. In totaal stellen we € 1.000.000 beschikbaar voor de realisatie van flexwoningen. We dekken dit vanuit de reserve Toekomstige Investerings. Hiermee zal het aantal te realiseren flexwoningen naar verwachting lager uitvallen dan de geambieerde 200. We zullen als gemeente samen met de corporaties creatief om moeten gaan met deze middelen om zoveel mogelijk woningen te realiseren.

Formatie Ruimtelijke Ontwikkeling

Op dit moment bestaat de formatie van het team RO uit 30 fte. De functies van adviseur Ruimte en Wonen moeten nog worden ingevuld. Er zijn veel bouwinitiatieven ingediend. Een deel is opgepakt en een deel staat op de reservelijst en staat on hold. Om de huidige dienstverlening door te zetten (dus om op hetzelfde niveau te blijven als we nu zijn), is het nodig om de tijdelijke inhuur van het team RO om te zetten naar vaste formatie en te groeien naar 35/36 vaste fte. Dit is dus 5 tot 6 fte extra ten opzichte van de huidige formatie. Om de formatie uit te breiden is voor 2025 en 2026 jaarlijks € 30.000 nodig en vanaf 2027 structureel € 230.000.

Coördinatie (formatie) Omgevingsplan Sint-Michielsgestel

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op dit moment heeft de gemeente meerdere bestemmingsplannen voor hun grondgebied. Onder de Omgevingswet moet de gemeente één omgevingsplan voor het totale grondgebied vaststellen en dit plan bevat alle regels m.b.t. de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat alle bestemmingsplannen moeten worden omgebouwd naar een omgevingsplan. Dat is nieuw en betekent extra werk. Om alle regels vanuit de verschillende onderdelen binnen en buiten de organisatie bij elkaar te brengen dient dit gecoördineerd te worden. Voor het ontwikkelen van een omgevingsplan dient een extra formatieplaats (coördinator omgevingsplan) gecreëerd te worden. Er is een structurele formatieplaats nodig voor coördinatie van het Omgevingsplan voor Sint-Michielsgestel en Boxtel. Voor Sint-Michielsgestel is € 46.000 jaarlijks nodig.

Omgevingsplan Sint-Michielsgestel

Het is op grond van de Omgevingswet verplicht om alle lokale regels m.b.t. de fysieke leefomgeving samen te brengen in een Omgevingsplan. Dit plan dient een uitwerking te zijn van de omgevingsvisie van Sint-Michielsgestel. Het maken van een omgevingsplan (inclusief kaartmateriaal, teksten, toepasbare regels) besteden we uit aan een extern bureau. Voor het maken van het Omgevingsplan is voor 2025 € 19.000 nodig en voor de jaren 2026 en verder jaarlijks € 69.000.

Omgevingsprogramma

De omgevingsvisie van Sint-Michielsgestel is in concept gereed en wordt halverwege 2024 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. De omgevingsvisie dient uitgewerkt te worden in programma's. De programma's hebben betrekking op alle beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving, waarbij de gehele organisatie betrokken is. Er dient een verbinding en wisselwerking te ontstaan tussen ruimtelijke ontwikkeling, IVR en B&U. Er dient een integrale advisering plaats te vinden en wat ontwikkeld wordt moet ook uitgevoerd worden. Dit vraagt om een regie, coördinatie en een projectmatige aanpak. Er dient formatie gecreëerd te worden om de coördinatie en regie op de programma's mogelijk te maken. Voor de gecoördineerde aanpak van de Omgevingsprogramma's is een halve fte voor Sint-Michielsgestel noodzakelijk en dat betekent € 46.000 structureel.

Groenbeheer

Handhaving onderhoudsniveau groen

Wij handhaven het huidige onderhoudsniveau met betrekking tot het groen. Tot nu toe werd een deel van deze kosten ter grootte van € 100.000 gefinancierd vanuit het dividend/ AGR van de WSD. Deze middelen mogen echter niet meer structureel worden ingezet. Bovendien is het niet zeker of het vrij te besteden AGR budget voldoende dekkend zal blijven in de toekomst. Vervangend, structureel budget is nodig.

Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (IMOR)

De investeringen groenvoorzieningen, mobiliteitsplan en rationeel wegbeheer gaan onderdeel uitmaken van het Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (IMOR). Daarin maken we een doorkijk van 4 jaar voor alle uit te voeren werken van alle vakdisciplines in de openbare ruimte, inclusief kostendekking en planning. Deze stuurinformatie is de basis voor het verbeterd planmatig en kostenefficiënter uitvoeren van alle vervangingsinvesteringsprojecten van bestaande kapitaalgoederen in de openbare ruimte.

Groenvoorzieningen

In de vastgestelde strategie klimaatadaptatie speelt groen een belangrijke rol: groen werkt verkoelend, groen vermindert wateroverlast en groen verhoogt de infiltratiecapaciteit van de bodem. Na de vaststelling van de strategie klimaatadaptatie zijn we gestart met de vertaling naar het groenbeheerplan. Onderdeel van het beheerplan is de kostendekking van dagelijks onderhoud en de vervangingsinvesteringen als gevolg van afschrijvingen. Ook betrekken we daarbij opgaven zoals toegankelijkheid en zelfwerkzaamheid. Dat leidt tot een transitie van het bestaande groen met behulp van jaarlijkse vervangingsinvesteringen. Naast de vervangingsinvesteringen worden ook verouderde groenvoorzieningen die niet meer voldoen aan de uitgangspunten anno 2025 planmatig vervangen.

Mobiliteitsplan

In het Mobiliteitsplan staat de langjarige visie op verkeer en mobiliteit beschreven. De realisatie van de wensbeelden bereiken we onder andere via fysieke uitvoeringsmaatregelen. Bij het bepalen van de hoogte van deze verkeerskundige infrastructurele investeringen zijn enkel de meerkosten als gevolg van mobiliteit berekend, door rekening te houden met integraal werken en integraal investeren met dekking uit alle vakdisciplines in de openbare ruimte.

Rationeel wegbeheer

Voor de initiële aanleg van wegen is een investeringsbedrag nodig, waarvan de kapitaallasten in de begroting te vinden zijn. Vervolgens zijn voor beheer en onderhoud middelen nodig. Onze beheerstrategie van rationeel wegbeheer beschrijft het onderhoud dat wordt verwacht in de periode tussen aanleg en opnieuw aanleggen en geeft de daarbij horende kosten aan. De middelen voor onderhoud zijn geregeld in de exploitatie van het wegbeheer. Voor de vervanging aan het einde van de levensduur zijn vervangingsinvesteringen noodzakelijk.

De totale voorgenomen (vervangings)investeringen binnen het IMOR bedragen circa € 612.500 per jaar in de periode 2025-2028; in totaal € 2.450.000. Hierdoor neemt de kapitaallast in deze periode jaarlijks met ruim € 25.000 per jaar toe. Dit bedrag is kaderstellend voor de drie genoemde onderwerpen in de komende 4 jaarschijven. Een hogere ambitie op een van de deelgebieden gaat ten koste van een ander deelgebied.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Verkeersmaatregelen																							
Van der Aa	Aanpak verkeersknelpunten			x		x					x										loopt		
Van der Aa	Start participatie visie Den Dungen				x																afgerond		
Van der Aa	Visie Den Dungen raadsbesluit (input Mobiliteitsplan)						x	x													geen raadsbesluit nodig en is afgerond.		
Van der Aa	Start Mobiliteitsplan						x		x	x											loopt		
Van der Aa	Onderzoek 50-30-fiets (input Mobiliteitsplan)									x											loopt		
Van der Aa	Onderzoek kernen 30km/u (input Mobiliteitsplan)									x		x									loopt		
Van der Aa	Mobiliteitsplan raadsbesluit									x	x										loopt		
Van der Aa	Gedurende het jaar behandelen we meldingen, wensen en verzoeken die gaan over verkeersveiligheid en het functioneel gebruik van de openbare ruimte.																				loopt		
Volkshuisvesting																							
Goossens	Opstellen Woonzorgvisie			x	x																afgerond		
Goossens	Besluitvorming Woonzorgvisie					x	x														afgerond		
Goossens	Raadsbesluit tijdelijke woningen 10>15 jaar			x																	afgerond		
Goossens	Pilot tijdelijke woningen			x	x	x	x	x	x	x	x										Vergunningverlening Q2 2024. RIB naar raad begin juni		
Goossens	Opstellen beleid en besluitvorming woningsplitsing/starterswoningen achtertuin				x	x	x	x	x	x	x										Q2 2024 extern bureau opdracht, Q3 verwachting		
Goossens	Onderzoek inbreiding						x	x	x	x											Bijna klaar		
Goossens	Onderzoek locaties tijdelijke woningen						x	x	x	x											Er is zicht op inbreidinglocaties. Deze locaties hebben op dit moment echter geen status. Op dit moment bevinden zich 3 locaties in ontwikkeling voor flexwoningen. Wanneer deze zijn afgerond en er nog middelen beschikbaar zijn, zal er gekeken worden naar vervolgllocaties.		

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Goossens	Beleid woningen eigen inwoners									x	x	x										Q2 start onderzoek extern bureau, Q3 onderzoeksresultaat, kijken of er op basis hiervan iets gedaan moet worden.	
Van der Aa	Opstellen CPO-leidraad										x											loopt	
Ruimtelijke ontwikkeling																							
Van der Aa	RO nieuwbouw				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	stand van zaken brengen we voortdurend in beeld..	
Van der Aa	Tijdelijke formatie openbare ruimte voor realisering ruimtelijke projecten									x	x	x	x	x	x	x	x					loopt	
Groenbeheer																							
Goossens	Opstellen en besluitvorming natuur- en landschapsbeleid					x	x	x	x	x	x	x										opstellen in Q2+3, Besluitvorming is in Q4 voorzien.	
Goossens	Uitvoering Natuur- en landschapsbeleid									x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	opstellen in Q2+3, Besluitvorming is in Q4 voorzien.	
Van der Aa	Meerjareninvesteringsplanning groenvoorzieningen																x					loopt. Relatie met Kadernota 2025.	
Omgevingsvisie (opvolger Zieners 2025)																							
Raaijmakers	Afronding fase 2 Ambitiedocument				x																	afgerond	
Raaijmakers	Fase 3 Bouwen					x	x	x	x													afgerond	
Raaijmakers	Fase 4 Oplevering Omgevingsvisie									x	x											loopt	
Raaijmakers	Fase 4 Besluitvorming in raad											x										Naar verwachting september 2024	

Portefeuillehouder	Actie (nieuwe onderwerpen)	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Raaijmakers	Erfgoedbeleid																						

Portefeuillehouder	Majeure ontwikkelingen RO	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
	Kentalis (Domein aan de Dommel), Sint-Michielsgestel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Realisatie hoofdgebouw: 2025 - Q1 2026 Realisatie nieuwbouw: Q2 2026 - 2030
	De Huif, Sint-Michielsgestel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	November 2023 door raad vastgesteld. April 2024 beroep ingediend. Wachten op zitting RvS.
	Heidelust, Sint-Michielsgestel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Realisatie tijdelijke woningen en nieuwbouw school: 2025 - 2027
	Centrumplan, Sint-Michielsgestel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Voormalig gemeentehuis: verkoop Q2 2024. Openbare inrichting fase 1 oplevering Q2/ Q3 2024. Raadskamer: zitting RvS plaatsgevonden, indien positief besluit verwachting 2025 start bouw. The Green Villa januari 2024 vastgesteld in college, beroep ingediend en in afwachting zitting RvS.
	Christinastraat/Laarzicht, Middelrode	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ongewijzigd september in raad
	De Rietstok, Gemonde	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	januari 2024 is beroep ingediend tegen bestemmingsplan en voorlopige voorziening aangevraagd. Voorlopige voorziening is door RvS toegekend. Verwacht in 2025 afronden.
	Beekveld, Berlicum	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Q1-24 start laatste fase bouw, Q2-26 laatste uitvoering openbare ruimte.
	Ploeg III, Berlicum	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	in 2025 gepland
	Laar-Nieuw Laar, Berlicum	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	beroep loopt
	Wonen op de Donk. Den Dungen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	het ontwerpbestemmingsplan werd ter inzage gelegd. Vaststelling is voorzien in Q2 2024.
	Blauwe Scholk, Den Dungen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	datum nog onbekend
	Majeure Ontwikkelingen Openbare Ruimte																					
	Integraal Meerjarenprogramma openbare ruimte																					Voor de interne optimalisatie van werkprocessen maken we een Integraal Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (IMOR) voor alle uit te voeren werken in de openbare ruimte, inclusief kosten en planning.

(rood = planning aangepast)

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028
Leefomgeving					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Onderzoekskosten verblijfslocatie arbeidsmigranten	-25,0				
• Inhuur coördinator project omgevingswet	-23,0				
• Verhuur bedrijfsruimte in kazerne Runweg	11,7	12,1	12,4	12,8	13,2
• Structureel budget benodigd voor duurzaam boomonderhoud om oudere en onderhoud-intensieve bomen in stand houden	-40,0	-40,0	-40,0	-40,0	-40,0
• Opstellen van een visiedocument en beheerplan landgoed Seldensate (eenmalig)	-30,0				
• Onderhoud van lokale meetpunten die leiden tot minder strooiacties	-7,2	-7,2	-7,2	-7,2	-7,2
• Groot onderhoud brug Beusingsedijk	-24,9	-24,9	-24,9	-24,9	-24,9
• Opstellen nieuwe overeenkomst voor reclame en onderhoud inabri's	-15,0				
• Bijstelling budget vanwege aanbesteding energiecontract	-260,8	-260,8	-260,8	-260,8	-260,8
Totaal Programma Leefomgeving	-414,2	-320,8	-320,5	-320,1	-319,7

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Leefomgeving					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
• Het realiseren van 12 flexwoningen project Venkant		-16,8	-16,8	-16,8	-16,8
• Het realiseren van flexwoningen vanaf 2026			-75,0	-75,0	-75,0
• Dekking flexwoningen: Reserve toekomstige investeringen t.b.v. kapitaallasten en herplaatsingsgarantie (max € 1.000.000)			66,7	66,7	66,7
• Formatie Ruimtelijke Ontwikkeling		-30,0	-30,0	-230,0	-230,0
• Coördinatie (formatie) Omgevingsplan Sint-Michielgestel		-46,0	-46,0	-46,0	-46,0
• Omgevingsplan Sint-Michielgestel		-19,0	-69,0	-69,0	-69,0
• Omgevingsprogramma		-46,0	-46,0	-46,0	-46,0
• Wegvallen dekking middelen WSD: Groenonderhoud		-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
• Nieuwe taakstelling energielasten verlaging verdeeld over de betreffende producten		50,0	100,0	100,0	100,0
• IMOR voorgenomen investeringen: groenvoorzieningen, mobiliteitsplan en rationeel wegbeheer (in totaal € 2.450.000 periode 2025-2028)		-25,3	-50,5	-75,7	-101,0
Totaal Programma Leefomgeving	0,0	-233,1	-266,6	-491,8	-517,1

Programma Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport

Autonome ontwikkelingen

Recreatieve voorzieningen

Meerse Plas

Gebruikmakend van het eerder beschikbaar gestelde werkbudget is de verdere ontwikkeling en uitvoering van het gebied Meerse Plas voortvarend opgepakt. Als gevolg van externe factoren zoals bijvoorbeeld de extreme wateroverlast, onverwachte kosten en noodzakelijke technische aanpassingen is een aanvullend budget van € 50.000 nodig om de plannen goed te kunnen uitvoeren en afronden.

Maatschappelijke voorzieningen

Specifieke uitkering bibliotheekvoorziening

Op 15 november 2023 heeft het college een aanvraag ingediend voor een specifieke uitkering (SPUK) op grond van de Regeling eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen. Bij beschikking, verzonden op 14 maart 2024, kent het rijk een eenmalige specifieke uitkering toe van € 166.080. Deze uitkering is bestemd als tegemoetkoming in de kosten voor de doorontwikkeling van de bestaande beperkte bibliotheekvoorziening in Sint-Michielsgestel. Omdat maar voor één bibliotheekvoorziening een aanvraag ingediend kon worden is gekozen voor de doorontwikkeling van de bibliotheekvoorziening in de Meander. De periode voor de uitvoeringsactiviteiten is vastgesteld op 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025.

De raad is in mei 2024 middels een raadsinformatiebrief nader geïnformeerd over de verdere doorontwikkeling van de bibliotheekvoorzieningen.

Specifieke Uitkering Informatiepunten digitale overheid

In 2024 heeft de gemeente Sint-Michielsgestel wederom een bedrag ontvangen van € 30.000 voor de financiering van lokale bibliotheken die de Informatiepunten uitvoeren. De ontvangen gelden worden dit jaar uitgegeven. Deze mutatie is budgettair neutraal opgenomen.

Uitvoeringsbudget oriëntatie Stichting MFA Meander

Voor de oriëntatie op een toekomstbestendig dorpshuis Meander is een uitvoeringsbudget noodzakelijk van € 95.000.

Kunst

Cofinanciering CmK

Voor het continueren van cultuureducatie binnen het onderwijs wordt de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) door het ministerie van OCW voortgezet in een vierde tranche. De CMK 4-regeling is een cofinanciering 50/50 gemeente/overheid. De structurele Plaza Cultura Marktplaatsgelden (131067) ad. € 25.000 per jaar in te zetten voor de CmK-machtigingsmiddelen voor de periode januari 2025 t/m december 2028 conform de 'Intentieovereenkomst Cultuureducatie met Kwaliteit 4' tussen Kunstloc Brabant en de gemeente Sint-Michielsgestel (1343786).

Incidenteel budget Markplaats Plaza Cultura

Voor 2024 is er een tekort op het budget van de Marktplaats Plaza Cultura opgelopen omdat de cofinanciering voor 2024 niet beschikbaar was. Om het tekort te herstellen wordt eenmalig het budget van € 28.000 beschikbaar gesteld.

Onderhoud en restauratie kunst in de buitenruimte

De afgelopen jaren heeft het reguliere onderhoud van kunst in de buitenruimte een achterstand opgelopen en is een aantal werken niet meer representatief. Om het achterstallig onderhoud en de restauratie uit te voeren wordt eenmalig een budget van € 45.000 beschikbaar gesteld.

Om de continuïteit van schouw, onderhoud en restauratie te waarborgen wordt vanaf 2025 aanvullend een structureel budget van € 5.000 beschikbaar gesteld.

Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma

Voortgang uitvoeringsprogramma

Algemeen

Een aantal projecten dat de afgelopen jaren niet van de grond kwam heeft een nieuwe impuls gekregen waardoor we dit jaar ook concrete resultaten kunnen gaan zien. De start van (ver)nieuwbouw van 2 voetbalaccommodaties, de renovatie van kunstgrasvelden, de aanpak van sporthal De Run en de ingebruikname van gemeenschapshuis De Stek. Overeenstemming met het Waterschap over de aanlegsteiger in de Dommel en draagvlak voor het ondernemingsfonds/reclamebelasting in Gemonde. Ook is in samenwerking met de ondernemers een pilot verduurzaming bedrijventerreinen gestart waarbij de ondernemers netcongestie en circulariteit als belangrijkste uitdaging zien. De ambtelijke organisatie heeft met de afbouw van inhuur en indiensttreding van vast personeel veel meer verbinding weten te leggen met lokale ondernemers, initiatiefnemers en het verenigingsleven.

In 2023 is het sportakkoord ondertekend. Dit wordt in 2024 verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin een koppeling gelegd wordt met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

De verduurzaming van de sportaccommodaties wordt meegenomen in een separaat plan van aanpak Duurzaamheid Maatschappelijk vastgoed dat onderdeel gaat uitmaken van het in voorbereiding zijnde accommodatiebeleid.

Versterking toeristische infrastructuur

Het initiatief voor een aanlegsteiger in het centrum van SMG ter versterking van de toeristische infrastructuur en de aantrekkingskracht van het centrum heeft na een lange aanloopperiode tot overeenstemming geleid met het Waterschap. Wij gaan uit van een robuuste voorziening die onderdeel uitmaakt van de openbare infrastructuur waarbij het Waterschap bereid is om ca. € 60.000 bij te dragen als cofinanciering. Het betreft een eenmalige investering voor de fysieke realisatie van de aanlegsteiger en aansluiting met het openbaar gebied.

Bibliotheekwerk

Het kabinet neemt maatregelen voor méér volwaardige en robuuste bibliotheken in de buurt: Vanaf 2025 krijgen gemeente een wettelijke zorgplicht voor genoeg volwaardige bibliotheken. Vanaf 2025 krijgen gemeenten die voldoen aan de wettelijke zorgplicht structureel extra geld.

In 2022 en 2023 zijn de eerste stappen gezet om verder toe te werken naar een robuuste bibliotheekvoorziening. In de afgelopen periode is de subsidie verhoogd. Om een robuuste bibliotheek te kunnen borgen, te kunnen voldoen aan de zorgplicht en om extra rijksmiddelen in de vorm van cofinanciering te ontvangen zijn extra middelen nodig. De Raad onderschrijft die ambitie en heeft een motie aangenomen (2 november 2023) waarbij het verschil met uitgaven per inwoner voor bibliotheekwerk met het landelijke gemiddelde verkleind moet worden.

Accommodatiebeleid

Een goed voorzieningenniveau in de dorpen is van belang voor een goed woon- en leefklimaat. Op het terrein van maatschappelijk vastgoed liggen de nodig ambities die vragen om een herijking van de kaderstelling.

In 2024 staat de start van een nieuw accommodatiebeleid op de rol mede gekoppeld aan de ambities op het terrein van sport, gezondheid en leefbaarheid en de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Naast een analyse van het huidige voorzieningenniveau, vraag-aanbod, de ontwikkelingen op de energiemarkt zal ook een plan van aanpak voor de

verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed hier onderdeel van uitmaken. De verwachting is dat de hiermee gepaard gaande investeringen en daarvan afgeleide kapitaallasten niet gedekt kunnen worden uit het huidige Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) en betere exploitatieresultaten (o.a. energiebesparing).

Met name de verduurzamingslag van de accommodaties, die voortvloeit uit de klimaatwet zullen forse investeringen vergen. Ons voorstel is dan ook om de taakstelling op vastgoed te laten vervallen. Een van de resultaten van het accommodatiebeleid is een nadere detaillering van het meerjarenonderhouds- en investeringsprogramma inclusief een verduurzamingsparagraaf. Medio 2025 zal de financiële impact duidelijk zijn.

Meander

De Meander is conform de beleidsuitgangspunten verder getransformeerd tot een gemeenschapsaccommodatie volgens het 'Kulturhusprincipe'. We zijn een onderzoek gestart naar verbetering van de gemeentelijke dienstverlening en de hiervoor nodige gebouwelijke aanpassingen. Vooruitlopend hierop hebben we een investeringsraming opgenomen met een kapitaallasten van € 133.000.

Cultuurakkoord

BINT, Huis73, Plaza Cultura, Medez, de Parochiële Bibliotheek, Kunstcommissie Sint-Michielsgestel en Gemeente Sint-Michielsgestel werken samen aan een Cultuurakkoord voor Sint-Michielsgestel. Belangrijkste doel is om het bloeiend en bruisend cultureel leven verder te versterken en de onderlinge samenwerking te bevorderen. Voor deze versterking hebben wij € 25.000 impulsgelden opgenomen.

Sportaccommodaties

In het kader van het in standhouden van onderwijshuisvesting en het faciliteren van bewegingsonderwijs voor realiseren van onze doelen op het gebied van sport (GALA akkoord), is een goede sport basis infrastructuur noodzakelijk.

Binnensport

De beheerkosten van de gymzalen/sporthallen zijn fors toegenomen de afgelopen jaren met name vanwege de hogere energie en personeelskosten. Om te komen tot duurzamere accommodaties wordt een extra verduurzamingsparagraaf van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld aan de hand waarvan verschillende scenario's uitgewerkt. Medio 2025 zal de financiële impact te duiden zijn.

Sporthal De Run

Sporthal De Run voldoet niet meer aan de huidige eisen die aan een binnensport accommodatie worden gesteld en zal in de huidige planperiode worden aangepakt. We verwachten hiervoor € 90.000 extra kapitaallasten in de laatste jaarschijf van de begroting.

Sporthal Theereheide

Ook in sporthal Theereheide zal op termijn geïnvesteerd moeten worden. In 2024 zal in het kader van het opstellen van het Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan duidelijk worden welke extra investeringen hiervoor in de toekomst nodig zijn.

Buitensport

Meerjarenonderhouds- en investeringsplan

Voor de instandhouding van de sportvelden van de buitensportaccommodaties is een meerjarenonderhoud- en investeringsprogramma opgesteld (ASK-rapport). Hieruit blijkt dat er meerjarig extra ruimte nodig is om de huidige sportinfrastructuur in stand te houden. De extra storting in de onderhoudsvoorzieningen bedraagt € 86.000.

Om het huidige niveau van de sportvelden te handhaven is op basis van het eerder genoemde rapport een totaal investering van zo'n 5,5 miljoen nodig met een jaarlijklast van zo'n € 550.000. Een deel van deze jaarlast kunnen we dekken door gebruik te maken van vrijvallende kapitaallasten - ongeveer € 130.000.

Via deze Voorjaarsnota stellen we € 2 miljoen extra ter beschikking en dit leidt tot een jaarlast van € 200.000. Hiervan dekken we de helft uit de exploitatieruimte en de helft vanuit de reserve toekomstige investeringen. Met deze middelen kunnen we starten met de noodzakelijke vervangingen. In de komende jaren wegen we af hoe we omgaan met de vervanging van de velden die in latere jaarschijven gepland staan.

BMC De Brand Berlicum

(Ver)nieuwbouw en verduurzaming van de BMC De Brand staat al jaren op de agenda.

Conform beleid is toegewerkt naar concentratie en multifunctioneel gebruik van voorzieningen die een meer duurzame en toekomstbestendige exploitatie faciliteren.

Inmiddels zijn VO-tekeningen gereed incl. eerste ramingen waarbij rekening gehouden dient te worden met jaarlijks extra kapitaallasten van € 35.000 als gevolg van sterk gestegen bouw- en grondstofprijzen en verduurzaming van de accommodatie

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Economische aangelegenheden																							
Van Druenen	Besluitvorming reclamebelasting				x																afgerond		
Van Druenen	Start centrum- management (extern)				x																afgerond		
Van Druenen	Start gesprek vitaliteit bedrijventerreinen							x	x	x	x	x									loopt. Q3 en Q4. o.a. met een pilot verduurzaming bedrijventerreinen		
Van Druenen	Uitvoering en koppeling Gezond genieten							x	x	x	x	x									loopt		
Van Druenen	Evaluatie centrummanagement												n.t.b.										
Recreatieve voorzieningen																							
Van Druenen	Uitwerking Gezond genieten							x	x	x	x	x									loopt		
Van Druenen	Start uitvoering visie Gezond genieten: Realisatie website							x	x	x	x	x									loopt		
Van Druenen	Project aanlegsteiger en bootjes						x	x	x	x	x	x	x								Is in ontwikkeling. Toestemming Waterschap is rond. Zij nemen bij de aanleg de lead door aanstellen van een projectleider. Nu aan de slag met een technisch programma van eisen aanlegsteiger.		
Maatschappelijke voorzieningen																							
Van Druenen	Begin uitwerking raadsdebat (door werkgroep raad)							x													afgerond		
Van Druenen	Overleg met gemeenschapshuizen over nulmeting							x													afgerond		
Van Druenen	Nulmeting gemeenschapshuizen							x	x	x											Q3 2024 voorzien. Eerste gebouwelijke analyse heeft plaatsgevonden. Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed is in voorbereiding en speelt hierin ook een rol evenals het pva accommodatiebeleid. De gemeenschapshuizen zijn aan de slag met de nulmeting		

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Van Druenen	Opstellen en besluitvorming uitvoeringsplan									x	x	x	x	x	x	x						Is mede afhankelijk van de visie op het sociaal domein, de uitrol van het wijkgericht werken en het proces accommodatiebeleid en subsidiebeleid	
Van Druenen	Uitvoering												x	x	x	x	x	x	x	x	x	In 2024 is de focus gericht op de Stek en de Meander (zowel gebouwend als bestuurlijk)	
Kunst																							
Van Druenen	Koppelen aan toeristische visie (idem voor uitvoering)								x	x	x	x	x								loopt		
Sport																							
Van Druenen	Onderzoek haalbaarheid sportakkoord					x	x	x														afgerond	
Van Druenen	Voorbereiding accommodatie BMC					x	x	x	x	x	x	x	x									loopt Constructief overleg met de verenigingen. Nu een voorlopig ontwerp gereed. Besluitvorming verwacht in najaar inclusief een gefaseerde start van de uitvoering	
Van Druenen	Voorbereiden accommodatie Irene					x	x	x	x	x	x											Vergunning verleend, bestek gereed, kredietverlening staat geagendeerd voor Raad waarna aanbesteding en uitvoering kan starten	
Van Druenen	Formatie sportakkoord						x															afgerond	
Van Druenen	Start uitvoering sportakkoord								x													afgerond, Een Kernteam is samengesteld vanuit de sport- en beweegaanbieders in de gemeente. Het Kernteam kan een financiële bijdrage toekennen aan nieuwe sportinitiatieven in onze gemeente. Hiervoor zijn spelregels opgesteld door het Kernteam. Een bijdrage voor nieuwe initiatieven kan via de website van Bint Welzijn door alle inwoners van Sint-Michielsgestel worden aangevraagd.	
Monumentenzorg en Oudheidkunde																							
Raaijmakers	Opstellen beheerplan en ontwikkelvisie Seldensate				x	x	x	x	x	x	x											loopt achter. Bepalen wat er moet gebeuren plus hoeveel tijd dat kost.	

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Raaijmakers	Opleveren project linie 1629					x					x											wordt opgepakt. Q2 2024.	
Raaijmakers	Start project 80 jaar bevrijding					x																afgerond	
Raaijmakers	Plan Haanwijk Out Herlaer vaststellen						x															afgerond.	

Portefeuillehouder	Actie (nieuwe onderwerpen)	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	s.v.z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Van Druenen	Accommodatiebeleid										x	x	x	x	x							Pva voor de zomervakantie	
Van Druenen	Evenementenbeleid										x	x	x									loopt	
Van Druenen	Sportthal De Run											x	x	x	x							QuickScan is gereed, scenariokeuze 2e helft 2024	
Van Druenen	Cultuurakkoord										x	x	x									loopt	
Van Druenen	Huisvesting gemeentehuis/Meander (raadzaal, bibliotheek, publieksbalies etc.).											x	x	x	x	x	x					Projectopdrachten medio juli vaststellen.	

(rood = planning aangepast)

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028
Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Extra eenmalig werkbudget voor verder ontwikkeling Meerse plas en met name voor externe factoren	-50,0				
• Uitvoeringsbudget oriëntatie De Meander	-95,0				
• Achterstallig onderhoud kunstwerken	-45,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
• Achterstallige bijdrage cofinanciering CmK	-28,0				
• Bijstelling budget vanwege aanbesteding energiecontract	-242,6	-242,6	-242,6	-242,6	-242,6
Totaal Programma Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	-460,6	-247,6	-247,6	-247,6	-247,6

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2024	2025	2026	2027	2028
Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
• Bedrijventerreinen verduurzamen proces Den Dungen		-50,0			
• Goed (toerisme en recreatie uitvoering en onderhoud)		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
• Aanlegsteiger Dommel centrum SMG ter versterking van de toeristische infrastructuur en de aantrekkingskracht van het centrum		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
• Bibliotheek		-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
• Meander, investering € 2 miljoen voor renovatie en inrichting					-133,0
• Cultuurakkoord		-25,0	-25,0	-25,0	-25,0
• Meerjarenonderhoud buitensportaccommodaties (ASC)		-86,0	-86,0	-86,0	-86,0
• Investeringsprogramma buitensportaccommodaties (ASC) (enkel opnemen 2025 en 2026)				-200,0	-200,0
• Dekking investeringsprogramma buitensportaccommodaties: Reserve toekomstige investeringen 50% (maximaal: € 1.000.000)				100,0	100,0
• Binnensportaccommodatie sporthal De Run					-90,0
• Gala sporthelden		-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
• Bijstellen investeringen multifunctionele accommodatie VV Irene en BMC De Brand		-35,0	-35,0	-35,0	-35,0
Totaal Programma Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	0,0	-271,0	-221,0	-321,0	-544,0

Programma Ruimtegevend bestuur

Autonome ontwikkelingen

Bestuur

Gemeentelijke Rekenkamer

Als gevolg van de wet Versterking decentrale rekenkamers bestaan de gemeentelijke rekenkamers alleen nog uit externe leden. Dat wil zeggen dat raadsleden niet langer lid mogen zijn van de gemeentelijke Rekenkamer (voorheen Rekenkamercommissie). Daarnaast is per 30 augustus 2023 de verordening gemeentelijke Rekenkamer Sint-Michielsgestel 2023 van kracht. Daarin is een vaste maandelijkse vergoeding voor de leden van de Rekenkamer opgenomen (€ 425 voor de voorzitter en € 375 voor de andere 2 leden). Deze vaste maandelijkse vergoeding was niet opgenomen in de begroting. De totale kosten bedragen € 15.000 (inclusief € 1.000 reiskosten).

Salariskosten bestuur en ambtelijke organisatie

De salariskosten college zijn gebaseerd op de CAO van het Rijk. Op 29 maart 2024 hebben vakbonden en de werkgever Rijksoverheid een onderhandelaarsresultaat voor een nieuwe CAO Rijk bereikt. Onderdeel daarvan is een gemiddelde loonsverhoging van 9,7 procent. De looptijd van de nieuwe CAO Rijk is van 1 juli 2024 tot en met 31 december 2025.

De raadsvergoeding is per 1 januari 2024 met 5,4% geïndexeerd en de onkostenvergoeding met 14,5%. De salariskosten van de ambtelijke organisatie van Sint-Michielsgestel zijn gebaseerd op de nieuwe CAO gemeenten. Hiervoor is een salarisstijging van 4,75% per 1 januari en 1,25% per 1 oktober 2024 overeengekomen. Deze CAO kent een looptijd tot en met 31 maart 2025.

Deze ontwikkelingen leiden tot olopende salariskosten van structureel € 70.000.

Pensioenpremie wethouders

Voor de opbouw van pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders reserveren we jaarlijks een budget in de begroting. Dit budget wordt bij de jaarrekening herrekend op de dan beschikbare informatie. In de afgelopen jaren is bij herhaling gebleken dat het budget dat we hiervoor in de begroting opgenomen hadden niet toereikend was. Uitgaande van een pensioenpremie van netto 14% verhogen we daarom dit budget structureel met € 40.000 vanaf 2024.

Installatie nieuwe burgemeester

Op 7 mei 2024 is onze nieuwe burgemeester geïnstalleerd. Voor de installatie van de burgemeester was geen budget geraamd en het budget van representatie voorziet hier niet in. Om uitvoering te kunnen geven aan de installatie was er extra budget nodig. Het gaat om een incidenteel bedrag van € 15.000.

Gemeentepagina's De Brug

De gemeentepagina's met De Brug zijn opnieuw aanbesteed. Er is een nieuw contract gesloten voor 2 jaar met een optie tot verlenging tot in totaal maximaal 4 jaar. De minimale te verwachten kosten volgens het contract bedragen € 32.775. De openbare bekendmakingen, die in omvang variëren, zijn hier het grootste onderdeel van.

Verkiezingen

Door de indexering van de kosten is het budget van de verkiezingen niet meer toereikend.

Met name de drukwerkkosten, verzendkosten en catering zijn daarbij fors gestegen. Daarnaast is de vergoeding van de stembureauleden licht gestegen. In de jaren dat er geen verkiezingen zijn is er geen budget benodigd. In de jaren dat er dubbele verkiezingen zijn, op verschillende momenten zoals in 2027, zal er dubbel budget benodigd zijn.

Jaar	Soort verkiezingen
2024	Europees Parlement
2025	
2026	Gemeenteraad
2027	PS/WS voorjaar & 2e kamer (najaar)
2028	
2029	Europees Parlement

Het extra budget wat benodigd is bedraagt € 23.000 per verkiezing. Deze extra kosten zijn af te dekken vanuit de stelpost prijsindexering.

Begroting 2025 MijnGemeenteDichtbij

Inmiddels is de begroting 2025 MijnGemeenteDichtbij beschikbaar. De begroting is gebaseerd op de uitgangspunten van de Kadernota, autonome ontwikkelingen (onder andere energiekosten en ontwikkelingen ICT) en reeds genomen besluiten. In aanvulling hierop zijn er nog twee autonome ontwikkelingen meegenomen. Het gaat hierbij om:

- **Incidenteel implementatiebudget WOO**
Zowel voor de implementatie als voor de structurele inbedding van de WOO (Wet Open Overheid) heeft MGD budget ontvangen van de gemeenten. Het implementatiebudget voor de jaren vanaf 2027 is niet meer nodig en kan terug naar de gemeenten. Voor beide gemeenten gaat het hierbij om een bedrag van structureel € 283.400 vanaf 2027.
- **Prijsstijgingen tractiemiddelen**
De investeringsplanning voor de vervoersmiddelen is bijgesteld. Per saldo leidt dit tot een stijging van de investeringsbedragen. Belangrijkste reden hiervoor zijn het vervallen van de BPM-vrijstelling voor bedrijfswagens die rijden op fossiele brandstoffen en tussentijdse prijsstijgingen. De structureel hogere kapitaallasten van € 26.200 vanaf 2027 leiden tot hogere gemeentelijke bijdragen.

Openbare orde en veiligheid

Capaciteit Handhavingsjuristen

In deze Voorjaarsnota wordt als afweging vanaf 2025 extra capaciteit gevraagd voor 0,7 fte aan handhavingsjurist gericht op problematiek binnen Integrale Veiligheid. Voorgesteld wordt deze € 50.000 in 2024 ook al beschikbaar stellen en over te hevelen naar budget MijnGemeenteDichtbij.

Resultaatbestemming 2023 en actualisatie begroting 2024 Veiligheidsregio

De jaarstukken 2023 van de Veiligheidsregio Brabant-Noord zijn in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 april jl. vastgesteld. Het jaar 2023 is afgesloten met een voordelig resultaat van ruim € 1,5 mln. Het Algemeen Bestuur heeft besloten om na aanvulling van het weerstandsvermogen het resterende bedrag (€ 729.067) uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Voor Sint-Michielsgestel is dit een bedrag van € 32.759. Daarnaast is de begroting 2024 geactualiseerd met de te betalen bijdrage voor dit jaar met een eenmalig voordeel van € 15.500.

Algemene dekkingsmiddelen

Rente schatkistbankieren

Vanwege de huidige liquiditeitspositie in combinatie met meerjarige investeringen kan voor de komende jaren afbouwend met een incidentele renteopbrengst gerekend worden op het uitstaande saldo schatkistbankieren (verplicht afromen overtollig banksaldo als uitzetting bij het Rijk). In 2024 is dit voordeel € 300.000 en dit loopt in gelijke stappen af tot € 0 in 2029.

Rente kortlopende geldleningen

Ook vanwege de huidige liquiditeitspositie kan het budget voor rente kortlopende geldleningen incidenteel vrijvallen. Ook dit is een aflopend voordeel.

Algemeen budgettair

Inzet stelpost prijsindexering

Diverse budgetten zijn met deze Voorjaarsnota aangepast op basis van prijsindexering. Daar is binnen de begroting een stelpost prijsindexering voor beschikbaar. Dit geeft voor de begroting een budgettair neutraal effect. Afgezien hiervan is ook een deel van de stelpost ingezet om de bijzondere hoge kostenontwikkeling op energiekosten (aanbesteding energiecontract) deels te kunnen opvangen.

Staat van activa / kapitaallasten

Op basis van de jaarrekening en de met deze Voorjaarsnota opgenomen mutaties op begrote investeringen, is de staat van activa herberekend. Dit geeft een resultaat op kapitaallasten. Voor 2024 is dit een voordelig effect en dat is het directe gevolg van het doorschuiven van een deel van de niet gerealiseerde investeringen in 2023.

Ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire 2024

Op 27 mei 2024 is de meicirculaire 2024 gepubliceerd. Met deze circulaire worden we geïnformeerd over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2024 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten.

In de voorbereiding op de doorberekening van deze Voorjaarsnota is al rekening gehouden met een aantal ontwikkelingen (zie pagina 55). De meicirculaire geeft aanvullend hierop vanaf 2026 een netto beperkt negatief structureel resultaat. De voorgaande jaren kennen een positieve ontwikkeling.

Samenvattend zijn de belangrijkste ontwikkelingen:

- de nieuwe financieringsmethodiek wordt vervroegd ingevoerd vanaf 2024 en de accresraming is neerwaarts bijgesteld vanwege een lagere raming van de toekomstige inflatie en dit geeft samen een negatief effect;
- de verdere oploop van de opschalingskorting vervalt vanaf 2026 en dit geeft een positief effect;
- de afrekening BTW compensatiefonds 2023 geeft een eenmalig voordeel in 2024;
- de eerder aangekondigde besparing op kosten jeugdzorg wordt in ieder geval niet voor het jaar 2025 gerealiseerd, dit geeft voor dit jaar een eenmalig voordelig effect;
- het aantal inwoners is lager dan begroot en dit geeft een structureel nadelig effect;
- diverse ontwikkelingen zijn verwerkt in deze meicirculaire en een deel hiervan zetten we in als budget voor:
  - o dienstverlening aanpak armoede en schulden
  - o werkdrukverlaging jeugdbescherming
  - o armoedebestrijding kinderen
  - o uitvoeringskosten Omgevingswet
  - o participatie (WSW).

Het **aanvullend** financieel resultaat van deze circulaire is samenvattend:

Meicirculaire 2024 (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begroot bedrag (septembercirculaire)	49.801,1	52.219,9	53.593,6	50.494,1	52.042,0	53.259,1
Reeds mee gerekend in Voorjaarsnota 2024		-477,1	-811,1	396,8	405,4	414,5
Totaal begroot voor doorrekening	49.801,1	51.742,8	52.782,5	50.890,9	52.447,4	53.673,6
Berekend op basis van meicirculaire 2024	49.879,2	52.856,9	53.195,5	51.107,9	52.640,4	53.947,6
Per saldo aanvullende mutaties	78,1	1.114,1	413,0	217,0	193,0	274,0
af:						
• Te oormerken taakmutaties		66,6	69,9	67,5	69,7	71,5
• Te oormerken integratie en decentralisatie-uitkeringen		577,6	281,8	264,2	277,6	263,1
Aanvullend netto effect circulaire	*) 78,1	469,9	61,3	-114,7	-154,3	-60,6
	positief	positief	positief	negatief	negatief	negatief

*) resultaat ten gunste van begroting 2024

In bijlage 1 is een uitgebreide toelichting opgenomen op de meicirculaire 2024.

Ontwikkelingen en voortgang uitvoeringsprogramma

Voortgang uitvoeringsprogramma

Wijkmakelaars

De afgelopen periode hebben de wijkmakelaars zich volledig gericht op netwerkversterking. Dit om een solide basis te realiseren en uitvoering te geven aan wijkgericht werken en overheidsparticipatie.

Door de sterke fundering in het netwerk en de zichtbaarheid spelen de wijkmakelaars snel en efficiënt in op de binnen komende initiatieven. Hierbij geven ze direct invulling aan de begrippen overheidsparticipatie en 'van buiten naar binnen werken' en zorgen ze voor wederzijds vertrouwen tussen inwoners en de gemeente. Zowel in- als extern zorgen de wijkmakelaars voor draagvlak en betrokkenheid bij de initiatieven.

Participatiebeleid

Vanuit het bestuursakkoord is opgenomen dat er een opgave ligt als het gaat om participatie. De awareness ten aanzien van participatie is de afgelopen jaren zowel bij de organisatie als bij onze inwoners toegenomen.

We betrekken inwoners bij veranderingen in hun woon- en leefomgeving. Hiervoor is een geactualiseerd participatiebeleid vastgesteld. In 2023 is de implementatie opgestart, zijn er opleidingen aangeboden en gevolgd. In 2024 is dit voortgezet met vervolgoopleidingen voor medewerkers. Daarnaast komen er in de loop van 2024 trainingen voor raadsleden. Ook zullen er jaarlijks trainingen komen voor nieuwe medewerkers voor wie participatie een wezenlijk onderdeel is voor hun functie. Zo zorgen we dat de kennis in de organisatie op peil blijft.

Bijdrage Taskforce-RIEC

In de huidige begroting is een structurele jaarlijkse bijdrage van € 27.000 aan de Taskforce-RIEC opgenomen. Momenteel vindt de transitie/ontflechting van de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland plaats. Door het Algemeen Bestuur is 13 december 2023 besloten om twee afzonderlijke structuren te organiseren in Brabant-Zeeland: RIEC Oost-Brabant en RIEC Zeeland West-Brabant. Op dit moment is de verwachting dat dit niet zal leiden tot een significante stijging van onze financiële bijdrage, maar het is wel van belang dat uw raad op de hoogte is van deze ontwikkeling gelet op centrale rol van de Taskforce-RIEC in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Integraal Veiligheidsplan '23-'26

Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsplan '23-'26 is gesproken over het vrijmaken van extra middelen voor het realiseren van meer (senior) boa-capaciteit. Zoals destijds afgestemd, is het de vraag of de inzet van meer boa's het meest geschikte middel is om extra veiligheidsambities waar te maken. Daarom is een formatieonderzoek uitgevoerd om meer beeld te krijgen wat hiervoor de meest geschikte middelen zijn. Op basis daarvan wegen we momenteel af of en wat aanvullend nodig is.

Juridische capaciteit Integrale Veiligheid

Op dit moment is de formatie binnen Openbare Orde en Veiligheid op juridisch vlak niet voldoende. Er zijn steeds meer ondermijnings-, handavings- en dwangsomzaken die ervoor zorgen dat er in de organisatie meer gevraagd wordt dan mogelijk is binnen de bestaande formatie. Binnen Juridische Zaken en Vergunningen, Toezicht en Handhaving zijn deze juridische taken niet geprioriteerd en in de capaciteit meegenomen. Het is essentieel dat er sneller en juridisch beter opgetreden kan worden. Voor Openbare Orde en Veiligheid is het

dan ook van groot belang dat de gevraagde formatieve uitbreiding er komt. Daarom is het voorstel om hiervoor € 45.000 per jaar ter beschikking te stellen aan MGD.

Internationale betrekkingen

Nu de burgemeestersverkiezingen in Polen achter de rug zijn en Sint-Michielsgestel weer een kroonbenoemde burgemeester heeft, willen we de internationale samenwerking met Buk weer verder vormgeven en toekomstbestendig maken. Samen met de stichting worden nieuwe maatschappelijke activiteiten voor uitwisseling opgezet.

Kadernota 2025 MijnGemeenteDichtbij

Op 17 april 2024 heeft het Algemeen bestuur de Kadernota 2025 vastgesteld. Deze kadernota is de basis voor de nieuwe meerjarenbegroting 2025-2028 leidt tot een bijstelling voor het lopende begrotingsjaar 2024. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar deze kadernota. Deze is begin mei aan u toegestuurd via een raadsinformatiebrief. Samenvattend gaat het om de volgende begrotingsmutaties:

Financiële gevolgen Kadernota 2025 (bedragen x € 1.000, - = nadeel en + = voordeel)	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten:					
Autonome ontwikkelingen	-842,9	-800,5	-758,5	-717,7	-653,9
Knelpunten	-915,0	-1.042,0	-1.038,1	-1.054,5	-1.071,1
Nieuwe ambities	0,0	-90,0	-60,0	-30,0	0,0
Totaal lasten	-1.757,9	-1.932,5	-1.856,6	-1.802,2	-1.725,0
Baten:					
Bijdrage gemeente Boxtel, 55,8%	983,9	1.078,7	1.036,4	1.005,1	962,1
Bijdrage gemeente Sint-Michielsgestel, 44,2%	774,0	853,8	820,2	797,1	762,9
Totaal baten	1.757,9	1.932,5	1.856,6	1.802,2	1.725,0

Verruiming kwijtscheldingsnormen gemeentelijke heffingen

Dit jaar volgt een voorstel om de kwijtscheldingsnormen met ingang van 2025 als volgt de verruimen:

1. Verhogen vermogensnorm;
2. Hanteren AOW-uitkering in plaats van normbedragen participatiewet voor gepensioneerden;
3. Aanmerken kosten kinderopvang als uitgaven;
4. Openstellen mogelijkheid van kwijtschelding voor ondernemers voor wat betreft heffingen in de privésfeer (heffingen voor woning).

Vanaf 2020 is het bedrag dat begroot wordt voor kwijtschelding onderdeel van de kostprijs en wordt dus meegerekend in de tariefbepaling voor afval en riolering. Als het bedrag voor kwijtschelding toeneemt kan dit gevolgen hebben voor de tarieven van de betreffende heffingen. Ingeschat wordt dat het effect van de voorgestelde verruiming op de opbrengst van de betreffende heffingen zeer beperkt of nihil zal zijn. De huidige ramingen voor kwijtschelding zijn (meer dan) toereikend. De voorgestelde wijzigingen zullen daarom geen gevolgen hebben voor de tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Bijstelling begrote stortingen reserve Toekomstige investeringen

Ter verbetering van het begrotingsbeeld verlagen we de eerder begrote stortingen in de reserve Toekomstige investeringen voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Deze reserve wordt deels ingezet voor een aantal toekomstige ontwikkelingen (zie toelichting 'mutaties reserves' in hoofdstuk Samenvatting).

Bijstelling OZB en afvaltarief 2025

Om onze ambities te kunnen realiseren én gelijktijdig financieel gezond te blijven is het onontkoombaar om de OZB te verhogen. We hanteren al jaren het uitgangspunt dat we de OZB-opbrengst trendmatig verhogen en hierbij aansluiting zoeken bij de inflatie. Als we kijken naar het cumulatief effect over de afgelopen 3 jaar loopt onze OZB-opbrengst met 5,3% achter op de inflatie. Dit omdat de inflatie gedurende de afgelopen jaren een aantal maal hoger uitviel dan we voorzagen bij het vaststellen van onze tarieven. Dit verschil halen wij in één keer in (vanaf 2025).

Een stijging van 5,3% staat ongeveer gelijk aan ca. € 27,50 per jaar aan aanvullende lasten voor een woningeigenaar bij een gemiddelde woningwaarde (€ 461.000). Afzien van deze bijstelling van de OZB zou er automatisch voor zorgen dat er ambities moeten worden bijgesteld en/of komen te vervallen.

De afgelopen jaren is binnen de exploitatie afval een fors overschot gerealiseerd. Dit overschot is gestort in de voorziening afval. Doorrekening van de voorziening geeft aan dat een daling van € 37 op het vaste deel te verantwoorden is. De verhoging van de OZB (inhaaleffect) in combinatie met de verlaging van de afvalstoffenheffingen zorgt ervoor dat een gemiddeld gezin, in de basis, geen boventrendmatige verhoging krijgt van de gemeentelijke woonlasten. Later dit jaar komen we hier op terug bij het voorstel tarieven 2025.

Stand van zaken uitvoeringsprogramma

Hierna volgt een tabel waarin per activiteit uit het uitvoeringsprogramma staat wat de voortgang is. De activiteiten die op oranje of rood staan zijn verder toegelicht.

Portefeuillehouder	Actie	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	S.V.Z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Bestuur																							
Goossens	Nieuwe inrichting wijkmakelaars				x																	afgerond	
Goossens	Besluitvorming participatiebeleid				x																	afgerond	
Goossens	Implementatie participatiebeleid					x	x	x	x	x	x											Lopend, evaluatie eind Q2.	
Goossens	Uitvoering participatiebeleid							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	loopt	
Goossens	Evaluatie wijkmakelaars									x												afgerond	
Openbare orde en veiligheid																							
Smid	Besluitvorming Integraal veiligheidsbeleid				x																	afgerond	
Smid	Uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid					x	x	x	x	x	x	x	x									loopt	

Portefeuillehouder	Actie (nieuwe onderwerpen)	2022				2023				2024				2025				2026				Stand van zaken 5 juni 2024	S.V.Z.
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
Smid	Internationale betrekkingen										x	x	x									internationale samenwerking met Buk weer verder vormgeven en toekomstbestendig maken.	

(rood = planning aangepast)

Financiële gevolgen

Autonome ontwikkelingen

Afgezien van de voorgestelde budgetneutrale begrotingsmutaties hebben de volgende mutaties vanuit dit programma gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028
Ruimtegevend bestuur					
Autonome en overige ontwikkelingen:					
• Leden Rekenkamercommissie zijn extern en krijgen vergoedingen o.b.v. wet en verordening	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
• Actualisatie salarisbegroting op basis van CAO Rijk en CAO Gemeenten	-45,2	-60,4	-62,9	-66,0	-69,7
• Verhoging jaarlijks benodigde pensioenreservering tot 14% van de salarislasten wethouders	-40,0	-40,0	-40,0	-40,0	-40,0
• Installatie nieuwe burgemeester	-15,0				
• Publicatie weekblad, nieuw contract	-7,5	-7,5	-7,5	-7,5	-7,5
• Begroting verkiezingen op basis van planning		38,3		-38,3	38,3
• Budget waar staat je gemeente elke twee jaar					13,0
• Begroting 2025 MijnGemeenteDichtbij	-196,3	-137,6	-137,6	-33,0	-33,1
• Vooruitlopend op afweging Voorjaarsnota vanaf 2025 ook voor 2024 handhavingsjurist integrale veiligheid (MGD)	-50,0				
• Restitutie jaarresultaat 2023 en actualisatie begroting 2024 Veiligheidsregio	48,3				
• Incidentele renteopbrengst op het uitstaande saldo schatkistbankieren (banksaldo)	300,0	240,0	180,0	120,0	60,0
• Vanwege de huidige liquiditeitspositie kan het geraamde budget voor rente kortlopende geldleningen incidenteel en aflopend vrijvallen	200,0	200,0	200,0	200,0	100,0
• Inzet stelpost prijsindexering voor gestegen kosten energie (aanbesteding energiecontract)	25,0	50,0	75,0	100,0	125,0
• Resultaat doorrekening staat van activa	54,7	-1,9	-9,0	-18,2	-32,6
• Aanvullend resultaat doorrekening meicirculaire 2024	548,0	61,3	-114,7	-154,3	-60,6
Totaal Programma Ruimtegevend bestuur	807,0	327,2	68,3	47,7	77,8

Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma

De in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderwerpen hebben voor dit programma de volgende gevolgen voor het begrotingssaldo:

Voorgestelde begrotingsmutaties x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Ruimtegevend bestuur					
Ontwikkelingen uitvoeringsprogramma:					
• Kadernota 2025 MGD (incl. cao 2024)	-774,0	-853,8	-820,2	-797,1	-762,9
• Juridische capaciteit Integrale Veiligheid		-45,0	-45,0	-45,0	-45,0
• Financiële uitgangspunten: prijsontwikkeling budgetten	490,0	798,0	1.106,0	1.414,0	1.722,0
• Financiële uitgangspunten: inflatiecorrectie		-34,0	-71,0	-110,0	-153,0
• Financiële uitgangspunten: Kadernota 2025 overige GR-en		-71,0	-71,0	-71,0	-71,0
• Financiële uitgangspunten: toename rentelasten (inschatting)					-350,0
• Bijstelling OZB 2025: extra 5,3% in verband met achterstand inflatie 22-23-24		465,1	478,7	492,6	506,9
• Verwachte ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire	-477,1	-811,1	396,8	405,4	414,5
• Bijstelling storting Toekomstige investeringen	1.509,0	1.732,0	501,0		
• Stoppen: Structurele storting Algemene (risico)reserve vanaf 2027				54,1	54,1
• Dekking Subsidiebeleid 2026-2030: Inzet stelpost inflatie			100,0	100,0	100,0
• Dekking bijstelling budgetten toekomstige investeringen onderwijs: Inzet stelpost inflatie			80,0	80,0	80,0
Totaal Programma Ruimtegevend bestuur	747,9	1.180,2	1.655,3	1.523,0	1.495,6

Uitwerking financiële gevolgen

In het volgende overzicht gaan we in op de voorgestelde begrotingsmutaties. Deze begrotingsmutaties zijn inhoudelijk in de voorgaande hoofdstukken per programma toegelicht (Autonome ontwikkelingen en Voortgang en ontwikkelingen uitvoeringsprogramma).

Ontwikkeling begrotingssaldo

In deze Voorjaarsnota zijn diverse begrotingsmutaties voorgesteld. Ook het resultaat van de meicirculaire 2024 is hierin meegenomen.

Samenvattend leidt dit tot de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Totaal voorgestelde begrotingsmutaties (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
Begrotingssaldo, als startpunt	268,9	79,8	161,4	1.065,3	1.240,4
Voorgestelde mutaties Voorjaarsnota programma:					
• Duurzaamheid	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
• Sociaal domein	-93,3	-450,8	-729,5	-746,5	-773,5
• Leefomgeving	-414,2	-553,9	-587,1	-811,9	-836,8
• Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	-460,6	-518,6	-468,6	-568,6	-791,6
• Ruimtegevend bestuur	1.554,9	1.507,4	1.723,6	1.570,7	1.573,4
Totaal mutaties begrotingssaldo	586,8	-115,9	-161,6	-656,3	-928,5
Begrotingssaldo na Voorjaarsnota	855,7	-36,1	-0,2	409,0	311,9
	overschot	tekort	tekort	overschot	overschot

Begrotingsmutaties op basis van programma's

Het volgende overzicht is als volgt samengesteld:

- Resultaat voor bestemming
Per programma, de baten en lasten voor mutaties met reserves; dit leidt dan tot het resultaat voor bestemming.
- Resultaatbestemming
Per programma, de onttrekkingen aan en de stortingen in de reserves; dit leidt dan tot de resultaatbestemming.
- Resultaat na bestemming / Totaal resultaat
Per programma, het verschil tussen het resultaat voor bestemming en de resultaatbestemming; dit leidt dan tot het resultaat na bestemming, oftewel de mutatie van het vrij inzetbare begrotingssaldo. Dit bedrag is dan weer gelijk aan het totaal van de voorgestelde begrotingsmutaties

Begrotingsmutaties programma's (x € 1.000: - = nadeel en + = voordeel)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
<i>Baten voor resultaatbestemming:</i>					
Duurzaamheid	4.508,3	512,7	518,1	519,9	447,2
Sociaal domein	619,9	-464,6	-464,6	-464,6	-464,6
Leefomgeving	-3.355,0	3.038,5	-57,3	-41,5	-25,2
Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	196,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Ruimtegevend bestuur	1.337,6	556,3	1.470,9	1.374,1	1.382,9
Totaal baten voor resultaatbestemming	3.306,8	3.667,9	1.492,1	1.412,9	1.365,3
<i>Lasten voor resultaatbestemming:</i>					
Duurzaamheid	4.362,7	650,0	654,3	652,2	578,2
Sociaal domein	3.079,8	1.149,9	1.133,9	1.130,8	767,0
Leefomgeving	-1.462,6	3.188,7	1.106,0	1.299,8	1.337,4

Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport	707,0	585,1	508,9	703,5	922,8
Ruimtegevend bestuur	-184,6	-506,7	-994,7	-1.309,3	-1.270,8
Totaal lasten voor resultaatbestemming	6.502,3	5.067,0	2.408,4	2.477,0	2.334,6
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	-3.195,5	-1.399,1	-916,3	-1.064,1	-969,3
Resultaatbestemming:					
<i>Onttrekking aan reserves:</i>					
Duurzaamheid	-31,5				
Sociaal domein	1.512,0	453,0	367,0	367,0	
Leefomgeving	270,0		66,7	66,7	66,7
Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport				100,0	100,0
Ruimtegevend bestuur					
Totaal onttrekking aan reserves	1.750,5	453,0	433,7	533,7	166,7
<i>Storting in reserves:</i>					
Duurzaamheid	150,0				
Sociaal domein			180,0	180,0	180,0
Leefomgeving	-672,8	901,8			
Economie, Toerisme, Recreatie, Cultuur en Sport					
Ruimtegevend bestuur	-1.509,0	-1.732,0	-501,0	-54,1	-54,1
Totaal storting in reserves	-2.031,8	-830,2	-321,0	125,9	125,9
Saldo resultaatbestemming	3.782,3	1.283,2	754,7	407,8	40,8
RESULTAAT NA BESTEMMING	586,8	-115,9	-161,6	-656,3	-928,5
(mutaties begrotingsaldo)					

Ontwikkeling reservepositie

Inclusief de mutaties vanuit deze Voorjaarsnota geeft onze reservepositie meerjarig het volgende verloop.

Reserves, saldo per 1 januari (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve:					
Algemene (risico)reserve	6.215	4.922	5.655	5.817	5.817
Totaal algemene reserve	6.215	4.922	5.655	5.817	5.817
Bestemmingsreserves voor:					
a. een bufferfunctie voor risico's op een specifiek benoemd terrein					
-					
b. een bestedingsfunctie waarbij gespaard wordt voor iets dat specifiek benoemd is					
Onderhoud wegen	725	725	725	725	725
Plattelandsvernieuwing	920	389	222	127	127
Toekomstige investeringen onderwijshuisvesting	5.618	5.744	7.739	8.449	8.629
Cultuurzaken	237	224	212	199	199
Gemeenschapshuizen		840	804	772	743
Besteding Sociaal Domein	2.100	974	254	312	0
Toekomstige investeringen	5.095	1.982	2.011	2.041	2.041
c. een egalisatiefunctie om baten en lasten gelijkmatig te verdelen over de jaren					
Egalisatie MGD budgetten IV/ICT	379	379	379	379	379
Duurzame ontwikkeling	159	159	159	159	159

Opvang doelgroepen	1.483	1.286	1.231	1.176	1.121
Egalisatie Sociaal Domein	2.100	2.100	2.100	1.700	1.700
d. dekking afschrijvingen investeringen					
Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen		2.774	2.748	2.655	2.463
Afdekking afschrijvingslast afgeronde investeringen	4.857	5.788	5.423	5.057	4.692
Totaal bestemmingsreserve	23.672	23.365	24.006	23.752	22.978
TOTAAL RESERVES	29.887	28.287	29.661	29.568	28.795

Mutaties begrote reservemutaties

Met deze Voorjaarsnota wordt een aantal begrotingsmutaties voorgesteld op de ontwikkelingen van de reserves. Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Voorgestelde mutaties reserves Voorjaarsnota 2024	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
<i>Stortingen in reserves:</i>					
• Actualisatie grondexploitaties	-678	902			
• Bijstelling budgetten toekomstige investeringen onderwijs			180	180	180
• Bijstelling begrote reserveringen Toekomstige investeringen	-1.509	-1.732	-501		
• Ruimte voor Ruimte middelen	150				
• Stoppen structurele storting Algemene (risico)reserve vanaf 2027				-54	-54
• Verkoop gronden	5				
• Reservering voor investeringsprogramma buitensportaccommodaties	1.000				
• Reservering voor realisatie flexwoningen	1.000				
Totaal stortingen in reserves	-32	-830	-321	126	126
<i>Onttrekkingen aan reserves:</i>					
• Inzet reserve afdekking afschrijvingslast lopende investeringen			67	167	167
• Knelpuntenbudget energiekosten maatschappelijke instellingen (Algemene reserve)	150				
• Projectleider en projectondersteuner migratie (reserve Opvang doelgroepen)		55	55	55	
• Project Dommelzone	-32				
• Inzet bestedingsreserve Sociaal domein voor:					
○ cliënt-ervaringsonderzoeken sociaal domein		30			
○ dashboard sociaal domein	80				
○ inclusieprogramma 2024-2027	165	165	165	165	
○ normverhoging minimaregelingen van 120% naar 125%		122	122	122	
○ ontwikkeling en implementatie gezinsaanpak geletterdheid		25	25	25	
○ Transformatie ADHD-zorg	56	56			

• Inzet reserve Toekomstige investeringen onderwijs voor voorbereidingskredieten Bolster en Elde College (overzetten restant 2023)	1.061				
• Inzet reserve Toekomstige investeringen voor:					
○ verkeerplan Theereheide	45				
○ verkeersmaatregelen Den Dungen	225				
○ investeringsprogramma buitensportaccommodaties	1.000				
○ realisatie flexwoningen	1.000				
Totaal onttrekkingen aan reserves	3.751	453	434	534	167
Per saldo reservemutaties	-3.782	-1.283	-755	-408	-41

Tegelijk met het vaststellen van deze Voorjaarsnota 2024 stellen we voor om de volgende nieuwe reserve in te stellen:

Naam	Afdekking afschrijvingslast lopende investeringen
Team	Financiën en Administratie
Soort reserve	Bestemmingsreserve, egalisatiefunctie, dekkingsreserve kapitaallasten
Doel	Dekking van afschrijvingslasten van begrote en lopende investeringen.
Storting (wijze en mate)	Op basis van begrotingswijzigingen wordt een bedrag beschikbaar gesteld voor een concrete te realiseren investering.
Onttrekking (wijze en mate)	Dekking afschrijvingslast van de lopende investeringen. Op het moment dat de investering afgerond is, wordt het restant overgezet naar de reserve Afdekking afschrijvingslast afgeronde investeringen.
Toegestane minimumstand	€ 0
Toegestane maximumstand	Afhankelijk van besluiten gemeenteraad
Startdatum	2024

Kaders financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk gaan we in op de financiële uitgangspunten voor de nieuwe begrotingsperiode 2025-2028.

Ontwikkeling loonkosten

Nadat de bonden eerder al hadden ingestemd, zijn 13 december 2023 ook de leden van de VNG en Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO) akkoord gegaan met het onderhandelingsresultaat voor een nieuwe cao gemeenten. De cao's gemeenten en SGO zijn daarmee definitief. De looptijd betreft de periode vanaf 1 januari 2024 t/m 31 maart 2025. Belangrijkste punt uit de nieuwe cao met gevolgen voor de begroting is de structurele loonstijging: per 1 januari 2024 4,75% en per 1 oktober 2024 1,25%.

Inflatie (exploitatie)budgetten

De prijsgevoelige uitgaven en prijsgevoelige inkomsten compenseren we voor de jaarlijkse begrote prijsstijging. In de begrotingen 2023 en 2024 is afgeweken van de werkwijze om de inflatie te baseren op een objectieve maatstaf. Voor de begroting 2025 gaan we de prijsstijging - net zoals in de jaren vóór 2023 - baseren op het prijsstijgingspercentage van de netto materiële overheidsconsumptie, zoals in de meest recente septembercirculaire staat. De inflatie passen we hierop aan. Voor 2025 en de jaren hierna heeft deze aanpassing een positief effect.

Inflatiecorrectie belastingen en tarieven

Net zoals voorgaande jaren hanteren we voor de inflatiecorrectie voor belastingen en tarieven een gewogen percentage. Deze bestaat uit 1/3 prijsmutatie budgetten en 2/3 voor overige ontwikkeling loonkosten.

Rente

De renteontwikkeling was in 2023 sterk volatiel maar is inmiddels stabiel. De rente is ten opzichte van vorig jaar verder toegenomen. De rente passen we hierop aan.

Omslagrente kapitaallasten en grondexploitatie

De rekenrente die we als kapitaallasten toerekenen voor de gerealiseerde investeringen en grondexploitatie is gebaseerd op de werkelijke rentekosten en onze vermogenspositie. Het percentage voor de begroting 2025 en volgende jaren is gebaseerd op de realisatie 2023.

Samenvattend wordt voorgesteld de volgende financiële uitgangspunten te hanteren voor de aankomende begrotingsperiode:

Samenvattend	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Loonstijging	5,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Prijsstijging	3,00%	1,60%	1,60%	1,60%	1,60%	1,60%
Inflatiecorrectie	3,30%	2,90%	2,90%	2,90%	2,90%	2,90%
Rente:						
Lange financiering	3,50%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Korte financiering	3,00%	4,75%	4,75%	4,75%	4,75%	4,75%
grondexploitatie en rente kapitaallasten	1,35%	1,43%				

Investeringsen

In deze Voorjaarsnota zijn de volgende begrotingsmutaties voorgesteld op de meerjarige investeringen:

Voorgestelde mutaties investeringen Voorjaarsnota 2024 (x € 1.000)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
• Civieltechnische investeringen	185		-26		-51
• Brug Beusingsedijk (groot onderhoud)	550				
• Werkzaamheden buiten riolsleuf Middelrode fase 24-25	304				
• Lokale meetpunten gladheidsbestrijding	30				
Totaal mutaties begrote investeringen	1.069	0	-26	0	-51
Daarnaast zijn de volgende voorgenomen investeringen voorgesteld:					
• IMOR investeringen: groenvoorzieningen, mobiliteitsplan en rationeel wegbeheer (in totaal € 2.450.000 periode 2025-2028)		613	613	613	613
• Meander, investering voor renovatie en inrichting					2.000
Totaal voorgestelde voorgenomen investeringen	0	613	613	613	2.613

In voorgaande hoofdstukken zijn deze mutaties toegelicht.

Voortgang taakstellingen

Taakstelling accommodatiebeleid/maatschappelijk vastgoed

De taakstellingen accommodatiebeleid en inkomensafhankelijke bijdrage, harmonisatie kinderopvang zijn gebaseerd op de kerntakendiscussie 2015. Via verkopen maatschappelijk vastgoed is inmiddels een deel van de oorspronkelijke taakstelling gerealiseerd. In structurele zin resteerde er na de Najaarsnota 2023 nog een taakstelling van € 165.500. De haalbaarheid van deze taakstelling is beoordeeld en geconcludeerd is dat in structurele zin een dergelijke taakstelling niet realiseerbaar is. Daarom wordt via deze Voorjaarsnota voorgesteld deze taakstelling vanaf 2025 te laten vervallen ten laste van het begrotingsaldo.

Bijlage 1: Circulaire gemeentefonds

Inleiding

Op 27 mei 2024 is de meicirculaire 2024 gepubliceerd. Met deze circulaire worden we geïnformeerd over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2024 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten.

In de voorbereiding op de Voorjaarsnota 2024 is al rekening gehouden met een aantal ontwikkelingen.

De meicirculaire geeft aanvullend hierop een beperkt negatief structureel resultaat.

Belangrijkste reden hiervoor zijn:

- het aantal inwoners per 1 januari 2024; Dit aantal is 127 inwoners minder dan eerder mee gerekend is en geeft een negatief effect;
- de nieuwe financieringsmethodiek wordt vervroegd ingevoerd vanaf 2024 en de accresraming is neerwaarts bijgesteld vanwege een lagere raming van de toekomstige inflatie en dit geeft samen een negatief effect;
- het niet meer verder laten oplopen van de opschalingskorting met een positief effect.

Samengevat geeft dit het volgende beeld:

Meicirculaire 2024 (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begroot bedrag (septembercirculaire)	49.801,1	52.219,9	53.593,6	50.494,1	52.042,0	53.259,1
Reeds mee gerekend in Voorjaarsnota 2024		-477,1	-811,1	396,8	405,4	414,5
Totaal begroot voor doorrekening	49.801,1	51.742,8	52.782,5	50.890,9	52.447,4	53.673,6
Berekend op basis van meicirculaire 2024	49.879,2	52.856,9	53.195,5	51.107,9	52.640,4	53.947,6
Per saldo aanvullende mutaties	78,1	1.114,1	413,0	217,0	193,0	274,0
Samenvattende mutaties:						
• Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	78,1	519,6	-555,0	-150,7	-191,3	-98,6
• Taakmutaties		16,9	686,2	103,5	106,7	109,5
• Integratie en decentralisatie-uitkeringen		577,6	281,8	264,2	277,6	263,1
Per saldo aanvullende mutaties	78,1	1.114,1	413,0	217,0	193,0	274,0
af:						
• Te oormerken taakmutaties		66,6	69,9	67,5	69,7	71,5
• Te oormerken integratie en decentralisatie-uitkeringen		577,6	281,8	264,2	277,6	263,1
Aanvullend netto effect circulaire	78,1	469,9	61,3	-114,7	-154,3	-60,6
	positief	positief	positief	negatief	negatief	negatief

In de Voorjaarsnota van het Rijk is afgesproken dat vanaf 2026 de oploop van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. Daardoor krijgen gemeenten € 675 miljoen extra meer. Verder is besloten om de nieuwe financieringssysteem (bbp-systeem) al vanaf dit jaar in te voeren, zodat de financiering stabiel wordt. Deze overgang heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten.

Het structurele beeld blijft echter zorgelijk. Hoewel de oplopende opschalingskorting vanaf 2026 vervallen is zien we de algemene uitkering in 2026 met ongeveer € 2,1 miljoen dalen ten opzichte van 2025. Reden hiervoor is en blijft de nieuwe financieringssysteem.

In de meicirculaire is geen rekening gehouden met de gevolgen van het nieuwe regeerakkoord. Mogelijk dat de eerste doorrekening duidelijk is met de septembercirculaire.

Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis

Ontwikkeling accres

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssysteematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en het LPO (loon- en prijsontwikkeling) accres voor de jaren 2024 tot en met 2029 vanwege een lagere raming van de toekomstige inflatie.

Opschalingskorting

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door opschaling kosten zouden besparen. Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van € 300 miljoen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt.

Dit geeft voor onze gemeente een structureel voordelig effect van ruim € 8 ton. We hebben in de Voorjaarsnota gerekend met een voordelig effect van € 6 ton.

Afrekening BTW Compensatiefonds 2023

Het BTW Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Indien meer besteed dan worden we generiek gekort en indien minder krijgen we extra uitgekeerd. Gemeenten zijn in 2023 onder dit plafond gebleven met declaraties en krijgen nu hiervoor net als voorgaande jaren incidenteel een aanvullende uitkering in 2024.

Taakmutaties

In de meicirculaire 2024 zijn diverse taakmutaties opgenomen. De belangrijkste voor onze gemeente zijn de volgende:

Dienstverlening aanpak armoede en schulden

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn eerder voor 2023 incidenteel aan gemeenten beschikbaar gesteld. De middelen die we hiervoor ontvangen stellen we als structureel budget beschikbaar voor dit doel.

Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. De middelen die we hiervoor ontvangen stellen we als structureel budget beschikbaar voor dit doel.

Vrijval compensatieregelingen Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.

Eenmalige compensatie besparingsverlies Jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg oplopend naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027 opgenomen. De geraamde besparing van € 500 miljoen in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

In 2021 heeft de Commissie van Wijzen uitspraak gedaan over het structureel opnemen van budget jeugdzorg via het Gemeentefonds. De conclusie was dat gemeenten tekortkomen op hun budgetten voor jeugdzorg en daarvoor via Rijksmaatregelen en/of extra inkomsten moeten worden gecompenseerd. Het Rijk heeft deze opdracht opgepakt maar deze is tot op heden nog niet gerealiseerd. Het huidige Kabinet geeft nu een eenmalige compensatie in 2025 en het is aan het nieuwe Kabinet om hierover definitieve besluiten te nemen voor de jaren vanaf 2026.

Vooruitlopend hierop hebben wij destijds met de Tweede bestuursrapportage 2022 de budgetten voor jeugdzorg beoordeeld en structureel verhoogd met ruim € 3 ton. Deze extra last hebben we destijds gedekt vanuit de algemene middelen. Vooruitlopend op de door het Rijk te initiëren besparingsmaatregelen en/of extra Rijksmiddelen hebben wij hiervoor vanaf 2026 een stelpost van ruim € 6 ton opgenomen in de begroting. Op het moment dat het nieuwe Kabinet een structurele compensatie biedt kan deze stelpost vervallen.

De eenmalige compensatie in 2025 bedraagt € 579.100 voor onze gemeente en leidt niet tot een aanvullende budgettaire verplichting op de budgetten voor de jeugdzorg. Daarom valt deze eenmalige compensatie nu vrij ten gunste van het begrotingsaldo.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening

Het pilotprogramma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In afwachting van een mogelijke structurele regeling heeft het kabinet, in overleg met de VNG, besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2024. De middelen aan de gemeenten met een LVV voorziening worden sinds 2022 verstrekt via een specifieke uitkering en een gedeelte hiervan wordt bekostigd door een uitname uit het gemeentefonds.

Armoedebestrijding kinderen

Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling van het landelijke budget. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. De middelen die we hiervoor gekort worden verrekenen we het eerder hiervoor geormerkte budget.

Uitvoeringskosten Omgevingswet

De hiervoor landelijk beschikbaar gestelde middelen worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. De middelen die we hiervoor ontvangen stellen we als budget beschikbaar voor dit doel.

Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 113,3 miljoen in 2024, aflopend naar € 93,7 miljoen in 2029). De middelen die we hiervoor ontvangen stellen we als structureel budget beschikbaar voor dit doel.

Resultaat meicirculaire

In de voorbereiding op de Voorjaarsnota hebben we reeds rekening gehouden met een aantal verwachte ontwikkelingen op basis van de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze meicirculaire geeft hierop een aanvullend resultaat.

Op basis van de hiervoor toegelichte ontwikkelingen geeft dit het volgende financiële beeld:

Meicirculaire 2024 (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begroot bedrag (septembercirculaire)	49.801,1	52.219,9	53.593,6	50.494,1	52.042,0	53.259,1
Reeds mee gerekend in Voorjaarsnota 2024		-477,1	-811,1	396,8	405,4	414,5
Totaal begroot voor doorrekening	49.801,1	51.742,8	52.782,5	50.890,9	52.447,4	53.673,6
Berekend op basis van meicirculaire 2024	49.879,2	52.856,9	53.195,5	51.107,9	52.640,4	53.947,6
Per saldo mutaties	78,1	1.114,1	413,0	217,0	193,0	274,0
Mutaties bestaan uit:						
• Uitkeringsfactor/accret/aantallen/WOZ e.d.	78,1	258,5	-555,0	-364,4	-398,1	-300,7
• Aanvullend effect opschalingskorting				213,7	206,8	202,1
• Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2023		261,1				
Taakmutaties						
• Dienstverlening aanpak armoede en schulden		32,6	34,0	32,7	33,9	34,8
• Werkdrukverlaging jeugdbescherming		34,0	35,9	34,8	35,8	36,7
• Vrijval compensatieregelingen Voogdij 18+		-31,6	37,2	36,0	37,0	38,0
• Eenmalige compensatie besparingsverlies Jeugd			579,1			
• Landelijke Vreemdelingen Voorziening		-18,1				
Integratie en decentralisatie-uitkeringen						
• Armoedebestrijding kinderen			-10,6	-10,6	-10,6	-10,6
• Uitvoeringskosten Omgevingswet		135,0				
• Participatie (IU)		442,6	292,4	274,8	288,2	273,7
totaal mutaties	78,1	1.114,1	413,0	217,0	193,0	274,0
af te oormerken voor:						
• Dienstverlening aanpak armoede en schulden		32,6	34,0	32,7	33,9	34,8
• Werkdrukverlaging jeugdbescherming		34,0	35,9	34,8	35,8	36,7
• Armoedebestrijding kinderen			-10,6	-10,6	-10,6	-10,6
• Uitvoeringskosten Omgevingswet		135,0				
• Participatie (IU)		442,6	292,4	274,8	288,2	273,7
totaal maximaal te oormerken		644,2	351,7	331,7	347,3	334,6
netto effect (mutaties min te oormerken)	78,1	469,9	61,3	-114,7	-154,3	-60,6
	positief	positief	positief	negatief	negatief	negatief